Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 163 (14274) | 1976 оной июлиин 11, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

...[illegible] хабсаралгын нэгэдэхи управлениин баригга... бригадын бригадир. Социалис Ажалай Герой. ...ай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Борис ...евич Полтарацкий тухай хүн зон һайн мэдэхэ. ...й бригадада 16 хүн ажаллана. Энэ коллектив ...н табан жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүр... Мүнөө бригадынхид 1976 оной хахад жэлэн ... амжалтатайгаар дүүргэв. Богонеор хэлэхэдэ, ... Полтарацкиин бригадынхид һара, квартал бүхэ... түсэбые ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Мүнөө эдэнэр ...Үдэ хотын 43-дахи кварталда байрын гэр бари... ...йна.

...ряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, Сэлэн...аймагай «Эрдэм» колхозой залуу һаалишан Наталья ...ановна Лхамажапова Бүхэсоюзна социалис мүры... оролсоходоо үнеэдэй һү һаали эрид дээшэлүүл... социалис уялга абаһан юм. Тиин мүнөө Наталья ...жапова үнгэрһэн 6 һарын туршада үнеэн бүри... 1853 килограмм һү һаагаа гэхэ гү, али ганцахан ... һарада 403 килограмм һү абажа амжанхай. Мү...унай бэлшээриин үедэ үнеэдынь үдэр бүри шахуу ... боложо, сагаан эдеэн улам ехээр дэлбэржэ байна.

...мир Владимирович Новицкий Улаан-Үдын ло...га депогой электроаппаратна цехтэ 15 жэл ... Бүхы продукцияа өөрын тамгаар бүтээдэг ...Локомотивна депогой эрхим слесарь гэһэн нэрэ со... 1975 ондо хүртэнхэй, коммунис ажалай ударник ...Энэ жэлэй түрүүшын хахад жэлэй даабари болзор...ь урид дүүргэжэ, хүдэлмэрншэдэн магтаалда хүртэбэ.

РЕПОРТАЖ

ҮБГЭН, ЗАЛУУГҮЙ ГАРАНХАЙ...

Үглөөнэй долоон саг. Халуун үдэр болохо хэбэртэй. Үглөөнэй наран хүсэтэйгөөр шарана. Белоозерск тосхоной үйлсэнүүдээр хүнүүд таһалгаряагүй һубарилдана. Хүүгэд хамагһаа урда гүйлдэнэ, урилдана. Эдэнэр тосхонон зүүн урда харагдагша үргэн һарабшатай томо сагаан хашаа тээшэ ошобод. Тэндэ Ленинэй орденто Борьёогой совхозой хонинной нооһо хайшалалгын нэгэ пункт хүдэлдэг юм.

Совхозой хайшалагшад хараалагдаһан хахад һарын туршада 17 отарын хонидой нооһо хайшалжа дүүргэхын тула ехээр оролдожо байгаа юм. Энэ пунктые эрхилэгшэ Батар Цыреновнч Сукеев хайшалагшад болон тэдээндэ туһалагшадай ажалые зүбөөр эмхидхэжэ шадаһан байна. Жэшээнь, хайшалагша бүхэндэ хони асардаг, хайшынь хурсадхажа үгэхэ, тоһодохо хүнүүд ажаллана. Хайшалагдаһан хөөбэр нооһон конвейерээр шэгнүүртэ ошожо буулгагдана. Тэндэһээ классировщигуудай гарта орожо илгагдаад, шанарайнгаа тэмдэг абамсараа прессовщигуудта дамжуулагдажа, дары ябталагдаадхина.

Энэ пунктын хүдэлмэришэд үдэр бүри 1.200 хониной нооһо хайшалха түсэбөө 1.300 1.500-да хүргэнэ. Хайшалагшадай дунда нёдондо жэлэй республикын конкурсдо илажа гараһан Пурбо Цыбиков, аймагай конкурсын энэ жэлэй чемпион Александр Дуринов, залуушуулай дундаһаа чемпион, һургуулиин һурагша Виктор Ширеторов гэгшэд бэлиг шадабаряа харуулна. Тэдэнэр үдэр бүри 80—90 хониной нооһо хайшална. Удаань хайшалагшад А. Сосоров, В. Норбоев, В. Эрдынеев, А. Одоев, һурагшад В. Доржиев, В. Ванчиков, А. Бадмаев, А. Цыреторов гэгшэд үдэрэй 50—60 хонидой «нэхы дэгэл» хуулажа, аха нүхэдһөө холо гээгдэнэгүй. Мүн Оля Һайдановатай хамта хүдэлмэрилдэг 8-дахи классай һурагша Люба Ванкеева нооһо шанараарнь илгахадаа шадабаритай байжа шалгарба. Хайшалагшадта хони асардаг һурагшанар А. Алемасов, С. Доржиев гэгшэд магтаалда хүртэнэ.

Совхозой дирекци нооһо хайшалганда хабаадагшадаа эдеэ хоолоор болон бусад хэрэглэмжээрнь хүсэд хангана. Эндэ нютагай медицинын хүдэлмэрилэгшэдшье ерэнхэй. Дунда һургуулиин багшанар, эндэхи бусад эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд бултадаа нооһо хайшалганда хабаадалсаца.

Хониной нооһо хайшалалгын шанарые хинан шалгажа байхаар ажахын ахамад ветеринарна врач В. Н. Рыборов арадай хинагшадтай хамта хүдэлмэрилнэ.

Үдын һүүлдэ совхозой 1-дэхи фермын пунктда ерээбди. Эндэшье хүдэлдэг хайшалагшад түбэйхидпээ хожомдоногүй. Хайшынгаа тоогоор нилээд үсөөншье һаа, зарим үдэртэ 1 000—1100 хониной нооһо хайшална. Хайшалагша Петр Завражный үдэр бүри 80—90 хониной, В. Галсанов, Цырен-Ханда Дондокова, Т. Мункуева Галина Дондокова гэгшэд 70—80 хони нэхыһээнь сүлөөлнэ.

Хайшалагдаха 34.574 хонидой 20 һайса гара мянганайнь нөөһон хайшалагдаад, тус бүриһөөнь дунда сэргээр 3278 грамм нооһон абтаа. Ахалагша хонишон Б. Г. Мункуевай отарын хонин бүриһөө 4.08 килограмм, В. Галсановай харуулалдаг 655 түлгэ бүриһөө 3.825 грамм, Ф. Г. Шишмаревой 583 эхэ хонин бүриһөө 3.904 грамм нооһон абтажа, хонишодой түсэб нилээд үлүүлэгдэбэ.

Хонидой нооһо хайшалалгын пункт дээрэ харуулан ойлгуулха хүдэлмэри һайнаар эмхидхэгдэнхэй, хүдэлмэриин график, социалис мүрысөөнэй гуримууд, хонишодой социалис уялганууд эли газарта үлгэгдэнхэй. Хайшалагшадай ажалай дүн үдэр бүри согсологдоно. Совхозой парткомой гэшүүд ойлгууламжын хүдэлмэридэ ехэ анхарал табяа.

Д. АЮШЕЕВ.
манай корр.

НООҺОН—МАНАЙ БАЯЛИГ

ҮГЛӨӨНҺӨӨ ҮДЭШЭ БОЛОТОР...

Доодо Ивалгын оньһожоруулагдамал пунктда эдэ үдэрнүүдтэ ехэл хүлгөөтэй. Эртэ үглөөнһөө үдэшын харанхы болотор үргэн ехэ һарабша доро 28 электро-машинын жэгдэхэнээр таршаганаха абяан таһалданагүй. Энэ пунктын хайшалагшад булта түргэн аргаар хүдэлмэрилнэ. Хониной нооһо түргэн аргаар хайшалжа мэргэжэһэн, урда жэлнүүдтэ республикын чемпион болоһон Бимба Базаров онол аргадаа бэшэнээ һургана.

Хониной нооһо хайшалалгаяа богони болзорто эмхитэйгээр үнгэргэхын тула Ивалгын ОПХ бүхы хоёр пунктаяа һайнаар түхеэржэ бэлдэһэн юм. Эндэ мүнөө хайшашадай эдеэлхэ столово эмхидхэгдэнхэй, амарха байрань бапал зохидоор түхеэрэгдээ. Пунктын хайшашадта Ивалга һууриндахи аймагай соёлой байшангай уран һайханай коллектив ерэжэ, һонирхолтой концерт харуулаа.

Хайшалагшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй гурим яһала зохидоор зохёогдонхой. Жэшээлбэл, табан үдэрэй туршада нооһо һайн шанартайгаар хайшалжа тушааһан гэхэ гү, али энэ хугасаа соо 200 хониной нооһо хайшалхадань 35 түхэриг мүнгэн шан барюулагдана. Хэрбээ үдэртэ уинэй дүршэлтэйшүүл 50 хониной, залуу хайшашад 30 хониной нооһо хайшалбал, 10 түхэригэй сэнтэй бэлэгээр шагнагдажа, пунктын дэргэдэ ажалай алдар солын туг үргэгдэхөөр хараалагданхай.

«Сагаан алта» хуряалгын түгэсхэлдэ эсэсэй дүнгүүдэй гаргагдахада ажахын чемпион элирүүлэгдэжэ, 150 түхэригэй бэлэг барюулагдаха байна. Тиин һаяын дүнгөөр дүршэлтэй бэрхэ хайшашад Нима-Цырен Гармажапов 9-дэхи классай һурагша Зита Раднаева хоёр эрхимлээ. Мүнөө эдэнэй хүндэлэлдэ зорюулагдажа ажалай алдар солын туг үргэгдөөд байнхай.

— Мүнөө жэл хониной нооһо хайшалха харюусалгата хүдэлмэримнай оройтон эхилээ. Эмхитэйгээр үнгэргэжэ, 13 мянган хонинойнгоо нооһо хайшалжа, гүрэндэ «сагаан алта» тушааха түсэбөө сүм дүүргэжэл үзэхэмнай. Бидэ энэ жэлһээ эхилжэ түргэн аргаар хайшалха дүршэл нэбтэрүүлээбди,—гэжэ Ивалгын ОПХ-гай парткомой секретарь Анатолий Михайлович Бояркин хэлээ һэн.

Манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хайшашан Н-Ц. Гармажапов; 9-дэхи классай һурагша З. Раднаева.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХАХАДҺААНЬ ҮЛҮҮЛЭЭ

Хониной нооһо хайшалха харюусалгата хүдэлмэреэ эмхитэйгээр эхилһэн Хүрбын совхозой Тээгдын томодхогдоһон пунктда ажалладаг хайшалагшад эдэ үдэрнүүдтэ бүхыдөө арбаад мянга шахуу хониной нооһо суглуулаад байна. Энэ пунктын 62 хайшалагшад богонихон хугасаа соо 160 гаран центнер «сагаан алта» хуряагаад, бэлэдхэлэй пунктда тушаахаар багсалжа тюк болгоод байна. Һаядаа хура бороонoй замхахада абаашажа тушааха юм.

Эндэ дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүнгэй ёһоор, дүршэлтэй хайшалагшад Бато Пурбуев, Бато Арсаланов гэгшэд эрхимлэжэ ябана. Эдэнэр үдэртэ 40 гаран хониной нооһо хайшална.

Мүнөө совхоздомнай «сагаан алта» хуряаха хүдэлмэри үргэлжэлһэн зандаа.

М. ВАСИЛЬЕВА.
Хориин аймаг.

ҮҮСХЭЛ ГАРГАГШЫН ЖЭШЭЭГЭЭР...

Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой түрүү хүдэлмэришэн-мүлигшэ Тимофей Изотович Федоров арбадахи табан жэлэй даабарита түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөө эмхидхэхэ үүсхэл жэлэй эхиндэ гаргаа һэн. Заводой хүдэлмэришэд энэ үүсхэлыень дэмжэжэ, мүрысөөндэ оролсоо бэлэй.

Нүхэр Т. И. Федоров хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, хахад жэлэйнгээ түсэб 60 процентээр үлүүлэн дүүргэбэ. Мүн бэшэшье хүдэлмэришэд түрүү хүнэй хойноһоо дабшана. Механическа цехэй слесарь А. С. Шишмаёв продукци гаргаха хахад жэлэйнгээ түсэб үшөө май һарада дүүргээ һэн. Нүхэр Б. Н. Шимохиной хүтэлбэрилдэг цехэй хүдэлмэришэн А. М. Суворов хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргээд, хубсаһа угаадаг машинын 1200 пружина июнь һарада түсэбһөө гадуур хэһэн байна.

Б. БАТУРИН.
заводой газетын хүдэлмэрилэгшэ.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

СЭВ-эй XXX сесси дүүрээ

БЕРЛИН. (ТАСС). Экономическа харилсан туһалалсалгын Соведэй XXX сесси ГДР-эй ниислэлдэ болоод, июлиин 9-дэ хүдэлмэрээ дүүргээ. Сессидэ хабаадагшад түгэсхэлэй коммюнике баталан абаба.

ДЕЛЕГАЦИ БУСАБА

БЕРЛИН. (ТАСС). Экономическа харилсан туһалалсалгын Соведэй XXX сессидэ хабаадаһан СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин толгойлогшотой совет делегаци Москва бусахаар Берлинһээ мордоо.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор Н. К. Байбаков, М. А. Лесечко, СССР-эй министрнүүд Н. П. Казанец, Л. А. Костандов, П. С. Непорожний, Н. С. Патоличев, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Н. Н. Родионов, СЭВ-тэ саг үргэлжэ байдаг Советскэ Союзай түлөөлэгшын нэгэдэхи орлогшо В. Н. Титов, СССР-һээ ГДР-тэ байдаг элшэн сайд П. А. Абрасимов делегациин бүридэлдэ ороһон байгаа.

ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Х. Зиндерман, мүн бусад тушаалтад Шенефельд гэжэ аэродром дээрэһээ тус делегацине үдэшэбэ.

* * *

Совет делегаци тэрэл үдэртөө Москвадаа бусажа ерээ. Нүхэд Ю. В. Андропов, А. А. Громыко, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор В. Э. Дымшиц, Н. В. Мартынов, И. Т. Новиков, З. Н. Нуриев, Л. В. Смирнов, Н. А. Тихонов, СССР-эй министр Б. П. Бугаев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хэрэгүүдые эрхилэгшэ М. С. Смиртюков, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагшын нэгэдэхи орлогшо О. Б. Рахманин, мүн бусад тушаалтад делегацине аэродром дээрэ угтаба.

СССР-тэ ГДР-эй хэрэгүүдые саг зуура эрхилжэ байгаа этигэмжэтэ А. Геде угталсаа.

(ТАСС).

ҮГ ЗОРИЛГОМНАЙ НЭГЭ

БЕРЛИН. (ТАСС). Июлиин 9-дэ СЕПГ-гэй, ГДР-эй Гүрэнэй Совет болон ГДР-эй Министрнүүдэй Совет экономическа талаар харилсан туһалалсалгын соведэй XXX сессидэ хабаадагшадай хүндэлэлдэ уулзалга хэбэ.

Аха дүү оронуудай хоорондохи холбоо барисаа үргэдхэн бэхижүүлхэ хэрэгтэ СЭВ улам ехэ үүргэтэй боложо байна гээд ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй түрүүлэгшэ В. Штоф эндэ сугларагшадта хандахадаа мэдүүлбэ.

Экономическа талаар харилсан туһалалсалгын соведтэ оролсодог оронуудай айхабтар ехэ экономическа амжалтануудай һүлдэ тэмдэг доро СЭВ-эй сесси үнгэрбэ гээд тэрэ саашадань хэлэбэ.

Түсэбэй үндэһөөр, тогтууритайгаар, кризис, хохидолгүйгөөр, нэгэн ниитэ социалис гол ёһонуудай гуримаар хүгжэжэ байһан СЭВ-эй гэшүүн оронуудай тон түргөөр ургажа байһан арадай ажахытай Экономическа талаар харилсан туһалалсалгын Соведтэл адли тиимэ ехэ экономическа организаци дэлхэй дээрэ үгы юм гээд СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин харюугай үгэ хэлэхэдээ, тэмдэглэбэ. Эндэ алимнайшье өөрынгөө талые харадаггүй, бусадай хүсөөр үргэгдэхые һэдэдэггүй. Яахадааб гэхэдэ, социалис интернационализм манай хани холбооной эгээл шухала эшэ үндэһэниинь гээшэ. Тиимэһээ бүхы социалис оронуудаа национальна болон интернациональна ашаа туһые холбоотой наринаар зохилдуулангүй байхын аргагүй юм.

Урдаа табигдаһан ехэ зорилгонуудые, мүн тэрэниие шиидхэхэ арга замуудые социалис оронууд нэгэн адляар ойлгоно гээд Экономическа талаар харилсан туһалалсалгын Соведэй XXX сессиин хүдэлмэрилһэн үедэ харагдаба гэжэ А. Н. Косыгин тэмдэглээ. Манай бата нэгэдэл агууехэ хүсэн болоно. Тэрэ хадаа 25 жэл үлүүтэй саг соо дэбжэлтын замаар урагшаа дабшахадамнай туһална. Манай бата нэгэдэл дэлхэй дээрэ социалис хани барисаагаа жэлһээ жэлдэ бэхижүүлхэдэмнай, социалис оронуудай уласхоорондын нэрэ хүндые бэхижүүлхэдэмнай туһална. Манай бата нэгэдэлые эбдэхэ тиимэ хүсэн гэжэ байхагүй. Яахадааб гэхэдэ, социализмын болон коммунизмын түлөө эб найрамдалай болон арадуудай аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлдэ манай аха дүү коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай эб хамтын зорилгонуудта үндэһэлэн энэ бата нэгэдэл мүндэлөө юм.

УРГАСАЯА ХАРУУҺАЛНА

Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд тарилгаяа мүнөө түлэг харууһалжа байна. Түрүү кукурузашан Ц. О. Цыбиктаров саг үргэлжэ нэмэлтэ үтэгжүүлгэ оруулна, элдүүрилгэ хэнэ. Тэрэнэй даадаг 175 гектар поли дээрэ кукурузын ногоон эшэнүүд нэгэ жэгдээр гаража байна.

Колхозой луговодууд нугаа саошалангаа хаһа сагтань үһалжа үрдеэ. Үһа сасадаг тусхай түхеэрэлгэнүүд һайнаар хэрэглэгдэнэ. Луговодууд В. С. Максимов, В. А. Назимов гэгшэд илангаяа оролдосотойгоор хүдэлнэ.

Ц. БАБУШЕЕВ
Хяагтын аймаг.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР О. Т. ТАГАРОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 60 наһа гүйсэпэнтэйнь дашарамдуулан, хонин үсхэбэрилгые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулһанайнь түлөө Хориин аймагай Анаагай совхозой ахалагша хонишон Ойдоп Тапхаевич **Тагаровые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо В. УБЕЕВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1976 оной июлиин 9.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Д. Б. ТАГАРОВАЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Хонин ажахы хүгжөөлгэдэ ехэ хубитаяа оруулһанайнь, удаан саг соо ажаллаһанайнь түлөө Хориин аймагай Анаагай совхозой хонишон Должин Балданжаповна **Тагаровае** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо В. УБЕЕВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1976 оной июлиин 9.

Ниидэлгэ һаатабаригүй һайнаар үргэлжэлнэ

Ниидэлгэ залан хүгэлхэ центр, июлиин 9. (ТАСС). Залан жолоодогдодог «Салют-5» гэжэ научна станци дээрэ космонавтнууд Борис Волыновай, Виталий Жолобовой үнгэргэжэ байгаа ажалайнь хоёрдохи үдэр мүнөөдэр, Москвагай сагаар 9 час 40 минутада эхилээ. Эдэнэр станцине хүдэлгэжэ үргэлжэлөө, оньһон түхеэрэлгэнүүдыень, научна аппаратынь шалгаба.

Телеметрическэ мэдээнэй, космонавтнуудай мэдээсэлнэй ёһоор, станци дээрэхи оньһон түхеэрэлгэнүүд паадгүй һайнаар хүдэлнэ. Тэрэнэй таһалгануудай дотохи температура цельсеэр 22 градус дулаан, агаарайнь дараса 840 миллиметр болоно.

Космонавтнууд ажалайнгаа үдэрэй һүүл тээшэ онологическа туршалгануудые хэжэ захалаа. Тиихэдээ зам буулиндахи ниидэлгын оршон байдалда таараха байһыень шэнжэлхэ зорилгоор загаһадай түрһэнэй хүгжэлтэ адаглаха юм. Хоёрдохи туршалгын үеэр хөөрөн дэгдэлгын оршон байдалда загаһадай абарине шэнжэлхэ түсэбтэй.

Ниидэлгэмнай һаадгүй һайнаар үнгэржэ байна. Бэемнай һайн ябана гэжэ Волынов ба Жолобов дэлхэйтэй харилсаһан холбооной сеанснуудаа, совет телевидениидэ зорюулагдаһан репортажнуудай үедэ мэдээсэбэ.

РСФСР-эй юhэдэхи зарлалай Верховно Соведэй гурбадахи сесси

АРАД ЗОНОЙ АША ТУhАДА

РСФСР-эй юhэдэхи зарлалай Верховно Соведэй гурбадахи сесси июлиин 9-дэ Москвада Кремлиин Ехэ ордон соо хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлбэ. Арадай хэрэглэлэй эд бараануудые улам ехээр гаргадаг болохо, шанарыень hайжаруулха тухай, тэрэшэлэн оронойнмнай байгаалиин гол баялигуудай нэгэн болохо минерал болон түүхэй эдүүдые зүбөөр ашаглаха тухай шухала экономическа асуудалнуудые сессидэ хабаадагшад гүнзэгы hонирхолтойгоор зүбшэн хэлсэнэ.

Депутадууд болон айлшад нүхэд **А. П. Кирилленкые, А. Я. Пельшые, М. С. Соломенцевые** халуунаар угтаа.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **В. А. Котельников** заседани хүтэлбэ. Зүбшэхэ зүйлэй нэгэдэхи асуудалаар зүбшэн хэлсэлгэ үргэлжэлүүлэгдэбэ.

Башкирай АССР-эй КПСС-эй Ильишевскэ райкомой нэгэдэхи секретарь депутат **Т. Л. Рахманов**, К. И. Фроловой нэрэмжэтэ Ивановска меланжева комбинадай директор депутат **В. Ф. Грошев**, КПСС-эй Тулын горкомой нэгэдэхи секретарь депутат **В. А. Пастухов**, РСФСР-эй загаhанай ажахын министр депутат **Н. А. Ваняев**, Горькиин хотын ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ депутат **В. В. Ерехинский**, Брянска областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ депутат **И. М. Коновалов** гэгшэд үгэ хэлээ.

Депутадууд бии байгаа дутагдалнуудые усадхаха, үйлэдбэриин бүхы дүнгүүдые hайжаруулха. Россиин Федерациин предприятинуудта hайн шанартай эд бараануудые улам ехээр гаргадаг болохо тушаа тодорхой хэмжээнүүдые хараалhан байна. Үргэн хэрэглэлэй эд бараануудые улам hайн шанартайгаар, ехээр үйлэдбэрилэн гаргаха хэрэг эмхидхэлгэдэ ажалшадай депутадуудай Соведүүд шухала үүргэ дүүргэхэ ушартай гэжэ сессидэ хабаадагшад тусхайлан тэмдэглээ.

Элидхэл хэhэн РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо **В. И. Воротников** түгэсхэлэй үгэ хэлээ.

Арадай хэрэглэлэй эд бараануудые улам ехээр үйлэдбэрилэн гаргаха, шанарыень hайжаруулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэлгэ хадаа арад зоной аша туhада Коммунис партиин, Советскэ правительствын саг үргэлжын ехэ оролдолго гаргажа байдагыень үшөө дахин үнэншэмэ тодоор харуулаа гэжэ тэрэ хэлэбэ. Эрхим hайн шанартай эд бараануудаар хүн зоной хэрэглэмжые улам дүүрэнээр хангаха тушаа КПСС-эй XXV съездын табиhан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ гэжэ депутадуудай, совет болон ажахын органуудай гүн сэдьхэлhээ хүсөөжэ байhые энэ зүбшэн хэлсэлгэ мүн лэ харуулба.

Тус асуудалые хаража үзэхэдөө, энэ талаар бии байгаа нөөсэ болон арга боломжонуудаа улам эли тодоор мэдэхэ, дутагдалнуудай шалтагаанине шэнжэлжэ, тэдэнине зайсуулха зам хэмжээнүүдые хараалха арга олдоhон байна гэжэ үгэ хэлэгшэ үргэлжэлүүлбэ. Бүтээн гаргагдадаг продукциин шанар тухай асуудал тон дэлгэрэнгыгээр шэнжэлэн зүбшэгдэбэ. Тус асуудалые шиидхэлгэдэ промышленностиин, худалдаа наймаанай хэдэн хүршэ hалбаринууд, мүн совет болон ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэд онсо анхарал хандуулха ёhотой. Худалдаа наймаанай эмхинүүд элдэб олон янзын эд бараануудые худалдаанда гаргадаг болохо тушаа политика үшөөл hулаар ябуулна. Хүн зон ямар эд бараануудые ехээр hуранаб гэжэ тон анхаралтайгаар адагладаггүй, үйлэдбэритэй саг үргэлжын шухала холбоо байгуулдаггүй гэhэн шүүмжэлэл сүм зүб гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй тус сесси дээрэ хэлэгдэhэн дурадхал болон ажаглалтанууд наринаар хаража үзэгдэхэ, тиин Россиин Федерациин Министрнүүдэй Совет тэдээгээр зохихо шиидхэбэринүүдые абаха байна.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдэй ёhоор республикада арадай хэрэглэлэй эд бараануудые улам ехээр бүтээн гаргаха, шанарыень hайжаруулха тушаа Россиин Федерациин Совет болон ажахын органуудай зорилгонууд тухай хэлэгдэhэн элидхэлээр РСФСР-эй Верховно Соведэй тогтоол абаха гэжэ сессиин түрүүлэгшэ дурадхана.

Депутадууд энэ тогтоол нэгэн дуугаар баталан абаа.

Удаань газарай баялиг тухай РСФСР-эй хуулиин проект тухай элидхэл РСФСР-эй Верховно Соведэй промышленностиин талаар комиссиин түрүүлэгшэ депутат **Р. С. Бобовников** хэбэ.

КПСС-эй XXV съездын hүүлээр үнгэргэгдэжэ байгаа түрүүшын сесси болохо Россиин Федерациин Верховно Соведэй гурбадахи сессиин бүхы хүдэлмэринь манай ленинскэ партиин дотоодын болон гадаадын политикые бүхы совет арадай нэгэн дуугаар, эдэбхитэйгээр дэмжэжэ байhыень үнэншэмэ тодоор харуулна гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Европын коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай Берлиндэ болоhон конференци дээрэ амжалта туйлагдаhанда совет хүнүүд сэдьхэлээ гүн ехээр ханажа, эб найрамдалай багадхаха, коммунизм амжалтатайгаар байгуулхын тулада гадаадын политическэ таатай зохид эрхэ байдал бии болгохо тушаа КПСС-эй ЦК-гай Центральна Комитедэй Политбюрогой, партиин ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежневэй олон талатай, шууд сэхэ ажал ябуулгые үндэрөөр сэгнэнэ.

Съездын хараалhан hүр жабхаланта замууд, эб найрамдалай программа [illegible]лүүлхэ талаар туйлагдаhан элитэ ехэ амжалтанууд социалис Эхэ оронойнхой хүсэ шадалые хэлбэришэгүйгөөр ехэдхэхын түлөө саашанхи тэмсэлдэ зоригжуулна.

Манай орон дотор айхабтар ехэ минерально-түүхэй эдэй баялиг бии юм. Энэ хадаа ашагта малтамалнуудаар арадай ажахын гол шухала hалбаринуудые гүйсэд дүүрэнээр хангаха арга олгожо, удаан сагта экономикые хүгжөөхэ найдамтай үндэhэ hуури олгоно. Байгаалиин айхабтар ехэ баялиг Россиин Федерацида бии. СССР-дотор олдоhон бүхы шулуун нүүрhэнэй 70 гаран процентнь, ехэ нефть, байгаалиин газ болон бусад ашагта малтамалнууд эндэ бии юм.

Арадай ажахын хүгжэхэ тума элдэб янзын минерально-түүхэй эд улам ехэ хэмжээгээр хэрэгтэй болоно. 8—10 жэл болоод лэ олон ашагта малтамалнуудые абалга хоёр дахин шахуу ехэдэнэ. Ушар тиимэhээ ашагта малтамалнуудые саг үргэлжэ бэдэрэн оложо байхаhаа гадна, бии байгаа малтамалнуудаа гамтайгаар ашаглаха ёhотойбди. Ой модон, уhан болон байгаалиин зарим бусад баялигуудта орходоо ашагта малтамал гээшэ дахин бии болодоггүй зүйл шуу. Бэдэрэн олдоhон ашагта малтамалнуудые хэр зүбөөр, ашаглахабибди, тэрээнhээмнай экономикын саашанхи хүгжэлтэ, совет хүнүүдэй ажана байдал ехээр дулдыдаха юм.

Коммунис парти болон совет гүрэн байгаалине хамгаалха, тэрэнэй баялигуудые зүбөөр ашаглаха тухай эсэшэ сусашагүй оролдолго гаргажа байдаг. Энэ хадаа манай орон дотор коммунизм байгуулха программын таhаршагүй хубинь гээшэ. гэжэ харадаг. Мүнөөдэр зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаhан газарай баялиг тухай РСФСР-эй хуулиин проект болбол ССР Союзай болон Союзна республиканудай газарай баялигууд тухай хуулиин үндэhэ hууритай гүйсэд тааруугаар зохёогдонхон, мүн союзна республиканудай мэдэжэ шиидхэхэ зүйлнүүдые хүгжөөн нэмээнэ гэжэ элидхэлшэ онсолон тэмдэглэбэ. Тус хуулиин проект 77 статьяhаа бүридэhэн 11 бүлэгтэй юм.

Газарай баялиг тухай хуулиин зорилгонуудые тодорхойлhон юрэнхы зүйлнүүд нэгэдэхи бүлэг дотор хэлэгдэнэ. Геологическа талаар шэнжэлхын тулада, мүн ашагта малтамалнуудые абаха болон бусад зорилгоор газарай баялигые хэрэглэхэ гурим тодорхойлогдобо. Газарай баялиг ашаглаха эрхэ ямар ушарнуудта болюулагдажа болохоб гэжэ хуулиин проект соо тодоор заагдаа. Энэ хэмжээн манай баялигуудые ажахыда тогтууритай зүбөөр ашаглахада туhа болохо юм. Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй уялганууд болон эрхэнүүдтэ тус бүлэг доторшье, мүн бүхы хуулиин проект дотор онсо анхарал хандуулагдаа гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Газарай баялигые ашаглаха, хамгаалха талаар харилсаае гүрэнэй зүгhөө гуримшуулха талаар хизаарай, областиин, районой, городской, сельскэ болон поселково Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй эрхэ мэдэлые тодорхойлhон статьянууд нэмэжэ оруулагдаа.

Газарай баялиг геологическа талаар шэнжэлхэ гол эрилтэнүүд, малтамалнуудай хэбтэшэнүүдые промышленнэ ашаглалгада дамжуулан үгэхэ гурим, ашагта малтамалнуудые анха түрүүлэн олгошодой эрхэнүүд хуулиин проект дотор хараалагдаа. Хадын малтамалай предприятинуудые проектировалхэ, бариха болон ашаглалгада оруулха асуудалнууд мүн лэ гуримшуулагдаба. Ашагта малтамалнуудые газар дороhоо эгээл гүйсэд дүүрэнээр малтан абаха, аотаhан минеральна түүхэй эдhээ үнэтэй сэнтэй зүйлнүүдыень үлөөнгүйгөөр дууhыень абаха гэhэн эрилтэнүүд түрүү hууринда гаргагдаба. Ашагта малтамалнуудай үлэгдэлнүүдые, мүн тэдэнине бүрхөөжэ байhан газарые зүбөөр ашаглаха зорилго табигдана. Манай оронойнхой хадын малтамалай промышленностиин туйлагдаhан хэмжээн болон шэглэлынь тус проектдэ харуулагдаа. Энээнhээ уламжалуулан, гол ашагта малтамалнуудые, мүн тэдээнтэй хамта байhан малтамалнуудые абаха эгээл ашаг үрэ ехэтэй арга методүүдые хэрэглэхэ гэжэ хараалагдана.

Малтамал абаха үедэ ажалай аюулгүй байдал сахиха эрилтэнүүдые тодорхойлхо гээшэ шухала удха шанартай гэжэ депутат хэлэбэ. Ажалай аюулгүйн дүримүүдые сахиха талаар предприяти болон эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалга улам дээшэлүүлэгдэхэ ушартай. Аюултай байдал болон гай усалнуудhаа hэргылхэ, тэдэнине усадхаха ябуулганууд дэлгэрэнгыгээр тодорхойлогдожо, эдэ ушарнуудта хүдэлмэрилэгшэдэй бэелүүлхэ хэмжээнүүд хараалагдаба.

Газарай баялиг зүбөөр ашаглаха хэрэгтэ үргэн олониитэ зониие хабаадуулха тушаа проектдэ онсо анхарал хандуулагдаа. Профессиональна союзууд, залуушуулай эмхинүүд, байгаалине хамгаалха бүлгэмүүд, эрдэм ухаанай бүлгэмүүд, бусад эмхинүүд гүрэнэй органуудта туhа үзүүлхэ ёhотой.

Гүрэнэй органууд газарай баялиг хамгаалха, тэрэнине зүбөөр ашаглаха талаар хэмжээнүүдые бэелүүлхэдээ, ниитын эмхинүүд болон эрхэтэдэй оруулhан дурадхалнуудые али бүхы талаар хараада абаха зэргэтэй.

Ашагта малтамалнуудай хэбтэшэнүүдэй гүрэнэй кадастр нэбтэрүүлхэ, ашагта малтамалнуудай нөөсын баланс табиха, мүн газарай баялигые ашаглаха асуудалнуудаар гараhан арсалдаануудые шиидхэхэ гурим хуулиин проектээр хараалагдаба. Ажалшадай депутадуудай районно (городской) Соведүүдэй гүйсэдкомууд тэдэ арсалдаануудые шиидхэхэ талаар ямар эрхэтэйб гэжэ хэлэгдэнэ. Газарай баялиг тухай хуули эбдэжэ, хэhэн гарзые тэхэрюулхэ талаар предприятинуудай, эмхинүүдэй, зургаанууд болон эрхэтэдэй уялга тодорхойлогдоо. Газарай баялиг тухай уласхоорондын договорой гү, али уласхоорондын хэлсээнэй дүримүүдые хэрэглэлгэдэ проектын тусхай бүлэг зорюулагдаба. Совет экономикые хүгжөөхэ, оршон тойронхи байгаалиин баялиг хамгаалха, совет хуули нарижуулха асуудалнуудаар КПСС-эй программын, партиин съездүүдэй, КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдтэхи эрилтэнүүд хуулиин проект дотор гүйсэд дүүрэнээр бэелүүлэгдэбэ.

Газарай баялиг тухай хуули баталан абалга газарай баялиг зүбөөр ашаглахада, республикын минерально түүхэй эдэй баялигые гамтайгаар эдлэхэдэ, ехэ туhа болохо, манай оронойнхой экономикэ саашадань бэхижүүлгэдэ ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, КПСС-эй XXV съездын табиhан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэдэ туhа болохо байhаниинь дамжаггүй гэжэ элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ Р. С. Бобовников мэдүүлбэ.

Мурманска областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ депутат **А. П. Зазулин**, КПСС-эй Тюменскэ обкомой хоёрдохи секретарь депутат **Г. И. Шмаль**, РСФСР-эй геологиин министр депутат **Л. И. Ровнин**, Кемеровскэ областиин КПСС-эй Новокузнецкэ горкомой нэгэдэхи секретарь депутат **Н. С. Ермаков** гэгшэд газарай баялиг тухай РСФСР-эй хуулиин проект тушаа элидхэлээр үгэ хэлээ. Арадай национальна зөөри болохо байгаалиин баялигуудые ашаг үрэтэйгөөр ашаглаха, хамгаалха асуудалнуудые Коммунис парти болон Совет гүрэн нэтэрүү шангаар, шууд сэхээр шиидхэжэ байдаг гэжэ тэдэ тэмдэглэбэ. Россиин Федерациин түрүү предприятинуудай хүдэлмэриин жэшээнүүдые депутадууд харуулаа. Малтамалнуудай хэбтэшэ комплексноор ашаглалгада ехэ арга боломжонууд бии гэжэ тэдэнэй дүй дүршэл харуулна. Тэрэ дүй дүршэлые нэбтэрүүлбэл, нилээд ехэ экономическа аша үрэ олдохо байна. Ингэжэ КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдэй нэгэниинь бодото байдалда бэелүүлэгдэнэ. Газарай баялиг тухай РСФСР-эй хуули хадаа ажахын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ республикын ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй үүргэ дээшэлүүлхэ, байгаалиин баялигуудые зүбөөр ашаглаха талаар тэдэнэй харюусалга дээшэлүүлхэ юм гэжэ сесси дээрэ онсолон тэмдэглэгдээ.

Газарай баялиг тухай РСФСР-эй Кодекс баталха тухай хуули абахые депутадууд дурадхаба.

Газарай баялиг тухай РСФСР-эй Кодекс баталха тухай хуули нэгэн дуугаар абтаба

РСФСР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи болон гурбадахи сессинүүдэй хоорондо Верховно Соведэй Президиумэй абаhан Указууд тухай элидхэл РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь **Х. П. Нешков** хээ.

Верховно Совет республикын Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталаад, зохихо хуулинууд болон тогтоолнуудые абаа.

РСФСР-эй юhэдэхи зарлалай Верховно Соведэй гурбадахи сесси энээгээр ажалаа түгэсхэбэ.

(ТАСС).

Депутат Б. С. Семеновой хэлэhэн үг

(Буряадай АССР-эй Прибайкалиин hунгуулиин округ)

НҮХЭД ДЕПУТАДУУД! КПСС-эй түүхэтэ XXV съездын дүүрэhэнэй hүүлээр таба hара үнгэрбэ. XXV съезд хадаа ехэ амжалта туйлалтануудай, мүн бодото байдал болон бүтээмжэтэй hайн байhанай, өөhэдынгөө хүсэндэ аажам найдамтай байhанай, коммунизм байгуулгын агуу ехэ хэрэгэйнгээ, дэлхэй дээрэ бата бэхи, үнэн зүб эб найрамдалай түлөө тэмсэлэйнгээ шэнэ илалтануудые туйлахадань, бата найдамтайгаар этигэжэ байhанай тэмдэг доро үнгэрhэн съезд боложо, өөрынгөө онсо, дабтагдашагүй hуури эзэлхэ байhандань hэжэглэлтэгүй гэжэ манай партиин ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежнев съездын хаагдахын урда тээ хэлэhэн үгэ соогоо тэмдэглээ hэн. Үнэхөөрөөшье, партиин XXV съездын ямар асари ехэ, зориг бадаруулма, элсүүлхы хүсэн болоhыень съездhээ хойшо үнгэрhэн багахан болзор бата найдамтайгаар, эли тодоор элирхэйлэн харуулба. Тэрэнэй шиидхэбэринүүд, совет арадта зорюулжа Леонид Ильич Брежневэй хэлэhэн сэсэн мэргэн гайхамшагта үгэнүүд совет хүнүүдые жэгүүрүүлнэ, батаар нэгэдүүлнэ, шэнэ амжалтануудта зоригжуулна.

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын ажалшад, олон миллион хүнhөө бүридэhэн бүхы совет арадтал адли, съездын шиидхэбэринүүдые, түсэбтэ арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ республикын урда табигдаhан тодорхой зорилгонуудые үүсхэл эдэбхи ехэтэйгээр бэелүүлжэ захалба. Түрэл Коммунис партинигаа хараалhан түсэбүүдые бодото байдалда бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы эрдэм хүсэеэ үгэхын, бүри ашаг үрэ ехэтэйгээр, hайн шанартайгаар хүдэлхын, түсэбүүд ба социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын тула мүнөө хүдэлмэришэн болон колхозник шэнэ габьяатайгаар ажаллана, инженер ба эрдэмтэ, артист ба уран зохёолшо зохёохы бэдэрэлгэ хэнэ.

Продукци үйлэдбэрилэн гаргаха, худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые республикын промышленность амжалтатайгаар дүүргээ гээд бидэ мүнөөдэр РСФСР-эй Верховно Соведтэ элидхэн мэдээсэжэ шадаха байнабди. Хабарай сагай хүйтэн байгаашье, хожомдожо ерээшье hаань, хүдөөгэй ажалшад хабарай таряалангай хүдэлмэрине hайн шанартайгаар хээ. Олон колхоз, совхозууд мал ажалай продукци гүрэндэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбүүдые үлүүлэн дүүргээ. Капитальна ехэ барилга хэгдэжэ байна. Байгал-Амарай түмэр замай барилгые эхилhэн ушар республикадамнай гайхамшагта хэрэг болонхой. Энэ түмэр замай зургаанай нэгэ хубинь манай республикын газар дайда дээгүүр үнгэрэн гараха юм. Гэхэ зуура, энэ участок хадаа эгээл хүшэр хүндэ участогуудай нэгэн болоно. Дүн хамта 22 километрhээ үлүү утатай Байгалай ба Хойто-Муйска тоннельнүүд эндэ гаргагдаха юм гээд хэлэхэ хэрэгтэй. Барилгашадай түрүүшын отрядууд хоёр жэлэй урда тээ нишэ эрэжэ буртаг шэдхэ шэрэнгитэй тайга соогуур түрүүшын барилгашадай майхангууд татагдаа hэн. Харин мүнөө 8 мянга шахуу хүн, гол түлэб Москваhаа, Ленинградаа, Россиин Федерациин, Украинын, Белоруссиин, Прибалтикын республиканудай, Дунда Азиин ба Кавказай республиканудай бусад промышленна түбүүдhээ ерэhэн комсомолшууд, залуушуул эндэ хүдэлнэ. Манай республикын ажалшадтай хамта эдэнэр үсэд нэтэрүүгээр, шэн габьяатайгаар хүдэлнэ, буртаг тайгые, намаг налхитай газарые түбхинүүлэн hуурижуулна. Байрын гэрнүүдые, социальна-соёлой, барилганууды, автомобилиин дардам харгынуудые барина, оньhон техникэ ба түхеэрэлгэнүүдые асарна, харгын гол участогуудта ажаллажа байна. БАМ-ай Буряадтахи участогай барилгашадай энэ ехэ, эбтэй эетэй интернациональна бүлэ байгша оной түрүүшын хахад жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар бэелүүлээ.

Нүхэд депутадууд! Арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэ хадаа партиин программына түсэбүүдые бэелүүлгэдэ сэхэ хабаатай политическэ болон экономическа асари ехэ удха шанартай хэрэг болоно гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев КПСС-эй XXV съезд дээрэ элидхэл хэхэдээ тэмдэглээ hэн. РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо В. И. Воротниковой хэhэн гүнзэгы баримтатай элидхэлые, урда тэмни хэлэhэн ораторнуудай үгэнүүдые бидэ ехэ анхаралтайгаар шагнабабди. КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр республика дотор арадай хэрэглэмжын эд бараа ехээр үйлэдбэрилхэ, шанарыень hайжаруулха талаар Россиин Федерациин совет ба ажахын зургаануудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудалые энэ сесси дээрэ зүбшэн хэлсэлгэ манай hайн hайхан хэрэгүүдые, мүн манай дутуу дундануудые, бэелүүлэгдээгүй юумэ улам гүнзэгыгөөр хаража мэдэрхэ, бии байгаа арга боломжонуудые, нөөсэнүүдые бүри hайнаар ашаглаха арга бидэнэртэ олгохо байна.

Түсэбтэ юhэдэхи табан жэлдэ манай республика дотор арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилхэ талаар ямар юумэнэй хэгдэhэн, ойрын сагта юунэй хэгдэхээр хараалагдажа байhан тухай таанадта тобшохоноор элидхэхыем зүбшөөгыт. Областьнууд хоорондын удха шанартай кондитерска, макаронно фабриканууд, уран бүтээлнүүд болон гарай бэлэгүүдые гаргадаг фабрика, мяха-консервын комбинадта шубуу үүсэлхэ завод, хилээмэнэй ба тоhо-сырэй хэдэн завод, соёлой-ажаhуудалай болон ажахын хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилэн гаргадаг шэнэ цехүүд баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Нютагай ба эдеэ хоолой промышленностиин хэдэн предприятинууд үргэдхэгдэжэ, hэльбэн шэнэлэгдэжэ, хоёр мянга шахуу единицэ технологическа шэнэ түхеэрэлгэнүүд эдээндэ тодхогдон табигдаа. Түсэбтэ табан жэлэй туршада республика дотор арадай хэрэглэмжын эд бараа гаргалга 1,3 дахин дээшэлүүлэгдэжэ, түсэбөөр хараалагдаhан даабаринууд үлүүлэн дүүргэгдэhэн байна. Олон шэнэ зүйлэй эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргадаг болообди. Гансал 1975 ондо арадай хэрэглэмжын 345 миллион түхэригэй эд бараан үйлэдбэрилэн гаргагдаа. Түсэбтэ табан жэлэй турша соо «Электромашина», Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ прибор бүтээлгын заводуудта соёлой-ажаhуудалай, ажахын хэрэглэмжын эд бараа, эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгэ — гурба дахин, СССР-эй Зам харилсаанай министерствын томо енэ предприятинуудай нэгэн болохо Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводто эд бараа бүтээн гаргалга хоёрhоо үлүү дахин дээшэлhэн байна. Манай предприятинуудай бүтээн гаргаhан олон эдлэл хэрэгсэлнүүд, гарай бэлэгүүд республикынгаа, мүн ондоо тээгүүрхи хүн зоной магтаал hайшаалда хүртөө. Жэшээнь, Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай «Юбилейная» гэжэ бүд Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэ хүртэнхэй.

Гэхэтэй хамта, республика доторнай арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгын хэмжээн, бүтээн гаргагдаhан продукциин шанар партиин XXV съездын эрилтэнүүдтэ, нүхэр Л. И. Брежневэй захяа заабаринуудта, хүн зоной ургажа байгаа эрилтэнүүдтэ үшөө харюусанагүй, республикада бии байгаа арга боломжонуудта тааралданагүй гэжэ мэдэрнэбди. Тиимэhээ КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые, түсэбтэ арбадахи табан жэлэй даабаринуудые дүүргэхэ талаар партиин областной комитедэй абаhан эмхидхэлэй-политическэ хэмжээ ябуулганууд соо арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые эрид дээшэлүүлхэ асуудалнуудта ехэ hуури үгтэнэ хэдэ хэдэн шухала хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэхээр хараалагдана.

Манай республикын Верховно Соведэй III сесси hаяхан болоо. Арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгын ямар байдалтай байhэн тухай, эд бараа үйлэдбэрилгые саашадаа ехэдхэхэ, шанарыень hайжаруулха хэмжээнүүд тухай асуудалые депутадууд ехэ hонирхолтойгоор зүбшэн хэлсэhэн байна.

Энэ тон шухала асуудалаар республикын нютагай Соведүүдэй, министерствэнүүдэй, албан зургаанудай, ажахын зургаанудай хүдэлмэрине үндэhөөрнь hайжаруулха зорилготой дэлгэрэнгы шиидхэбэри Верховно Совет баталан абаа. Түсэбтэ арбадахи табан жэлдэ Буряад орондо нютагай, эдеэ хоолой, загаhанай промышленностиин предприятинуудые бариха, хүдэлжэ байгаа хэдэ хэдэн предприятинуудые hэльбэн шэнэлхэ, олон шэнэ эдлэл хэрэгсэлнүүдые гаргаха ехэ программа бэелүүлхэ байна. Өөhэдөө бэеэ даагаад, нютагайнгаа хүсөөр шиидхэжэ хүшэ хүрэхэгүй олон ондоо асуудал бии гээд хэлэхэ хэрэгтэй Эдэнине шиидхэхэдэмнай, союзна ба республиканска хэдэ хэдэн министерствэнүүдэй зүгhөө бүри эдэбхитэй дэмжэлгэ, бодото туhаламжа хэрэгтэй байна.

Нютагай партийна, совет органуудай, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй хүсэлэл оролдолгонуудые hайн hайхан хандалгаар, зохихо министерствэнүүдэй туhаламжа, дэмжэлгээр батадхаhан газарта бүхы зорилгонууд амжалтатай hайнаар шиидхэгдэдэг гээшэ гэжэ бодото байдал харуулна. Арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэдэ министерствэнүүдэй гол бэшэ, өөhэдгэнь хабаагүй хэрэг мэтээр хандаhан, мүнөө тогтоогдоhон түсэбүүдые дүүргэхын түлөө предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ эрилтэ ехэтэйгээр хандаагүй газарта hайн үрэ дүнгүүдые хүлеэhэн дэмы юм ааб даа.

Жэлдээ 16 миллион шахуу дүрбэлжэн метр сонхын шэл гаргадаг ехэ шэлэй завод манайда бии. Энэнь Россиин Федерацида үйлэдбэрилэгдэн гаргаглаhан шэлэй 10 тухай процент болоно. Заводой коллектив юрэнхыдөө гол продукциия үйлэдбэрилэн гаргаха түсэбүүдээ дүүргээшье hаа, ажахын хэрэглэмжын эд бараа эдлэл хэрэгсэлнүүдэй үйлэдбэрине эмхидхэхэ хэрэг эндэ урагшаа ябанагүй. Энэ талаар заводой хүтэлбэрилэгшэд зэмэтэй. Гэхэтэй хамта, РСФСР-эй Барилгын материалнуудай промышленностиин министерство заводто шухала туhаламжа үзүүлнэгүй гээд хэлэхэ хэрэгтэй. РСФСР-эй Эдеэ хоолой промышленностиин министерствын багсалан гаргадаг продукци үйлэдбэрилхын тула түүхэй эдээр, багсалалгын hайн шанартай материалнуудаар хангаха асуудалнууд муугаар шиидхэгдэнэ. Бусад хэдэ хэдэн министерствэнүүдтэ хабаатай иимэ жэшээнүүдые дурдажа болоно.

Арадай хэрэглэмжын эд бараа ехээр үйлэдбэрилхэ зорилгын иимэ хурсаар табигдажа байхада, министерствэнүүдэй зүгhөө энэ асуудалда хандаса нилээд хубилха байха гээд найданабди. Хүн зондо эгээн гол шухала, тон хэрэгтэй соёлой-ажаhуудалай, ажахын хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые хүдэлмэриин түсэбэй гол дүнгүүдтэ оруулаад, предприятинуудые материалаар, оньhон техникэ[...] газарhаа хангахые [...] бал, таарамжатай [...] байха hэн ха гэжэ [...] дэглэхэ байнаб.

Байгаалиин нөөсэ[...] гуудые бүри ашаг ү[...] тэйгээр ашаглаха гээш[...] дан хэрэглэмжын [...] үйлэдбэрилгые ехэд[...] [...] арга нөөсэ [...] КПСС-эй ЦК, СССР-[...] нистрнүүдэй Совет [...] нуурай оршонхи ба[...] баялигуудые гамтай [...] ашаглалгые, сахин [...] гые хангаха нэмэлт [...] жээнүүд тухай» [...] 1971 оной июнь hара[...] hэн. Буряад орондо, [...] хүршэ областьнуудта [...] тогтоолые бэелүүлхэ [...] ехэ хүдэлмэри хэгдэж[...] на. Уhа арюудхан [...] түхеэрэлгэнүүд [...] гөөр баригдана. Байга[...] рай оршонхи бүхы [...] рэнүүдээр модо [...] хаяа болиhон байна. [...] бэлдэхэ шэнэ гурим [...] болгогдоо, хүн зондо [...] зөөжэ абаашаха арга [...] гагдаа. Манай нуур[...] мүүд соохи загаhанай баялигуудые hэргээ[...] жээнүүд абтана. Н[...] рилготойгоор Больш[...] скэ загаhа үсхэбэри[...] вод hэльбэн шэнэл[...] хүсэниинь хоёр да[...] гэдхэгдөө, Байгалай [...] хилмэ загаhадые [...] руулха Сэлэнгын [...] нан загаhа үсхэб[...] ехэ заводуудай барил[...] лээ. Гэбэшье прав[...] вын тогтоолнууд дото[...] раалагдаhан хэдэ хэд[...] шухала хүдэлмэри [...] лэгдэнэгүй. Хойто-Ба[...] загаhа үсхэбэрилгын [...] дон, Галуута-Нуурай Яруунын нуур сөөр[...] тэхи загаhанай аж[...] дай барилга мүнөө [...] эхилээдүй байhаар. Э[...] бан жэлдэ дурсагда[...] хала барилгануудые тухай асуудалые [...] үзөөд, болохотой [...] шиидхэхые СССР-[...] hанан ажахын минис[...] вые гуйнабди. Энээн[...] хала юумэнэй юуб[...] Байгал-Амарай түмэр [...] баригдаха Байгал [...] хойто хубида, промыш[...] асари ехэ шэнэ [...] рилгануудай дүтэ [...] бодхоогдожо байhан [...] нуур сөөрэмүүдтэ за[...] [...] баялигуудые [...] түргөөр ехэдхэхэ [...] хангаха уялгатай.

Манай hанахада [...] [...] тон шухала [...] табиха хэрэгтэй [...] нобди. Нютагай, [...] лон — промышлен[...] предприятинуудта [...] [...] коллективуудые [...] дүүлхын, кадрнуудые тоожо хүдэлгэхын тула таарамжатай hайн эр[...] [...] байгуулха туха[...] хэлагдэнэ Техноло[...] түхеэрэлгээр ханга[...] үйлэдбэрине оньhо[...] гын, автомадаар ха[...] хэмжээгээрээ эдэ [...] нуудай предприятину[...] сад министерствэ[...] предприятинуудые [...] гээгдээд байhыень [...] [...] болохогүй. [...] зуура, эдеэ хоолой ба [...] ган промышлен[...] предприятинуудта гар[...] [...] эмхи зурга[...] барилгада мүнгэ зөө[...] галтагүй багаар [...] эдэ бүгэдэ кадрнууд[...] [...] хүдэлгэхэ хэрэгтэ[...] гаар нүлөөлнэ, хүдэ[...] шэд олооро ажалhаа [...] Ажал хэрэгэй аша ту[...] хада шиидхэгдэхээр [...] эдэ асуудалнуудые [...] гайржа байнгүй хаража [...] хэ эрилтэ табина.

Нүхэд депутадууд! К[...] эй XXV съездын захяа [...] баринуудые, арадай [...] лэмжын эд бараа [...] лэдбэрилхэ тухай [...] Совет Федеративна [...] лис Республикын Ве[...] Соведэй энэ сесси [...] эдээнhээ үндэhэлэн [...] шиидхэбэринүүдые [...] хын түлөө гурбан [...] Буряад оронойнхой [...] совет ба ажахын ор[...] үйлэдбэриин коллек[...] бүхы хүсэ шадалаа [...] хэ юм гэжэ КПСС-эй [...] ральна Комитедые. Р[...] эй Верховно Соведые [...] дуулхыемни зүбш[...]

АМАРАЙ ОБЛАСТЬ. Байгал Амарай түмэр замай барилга дээрэ асари томо хүсэтэ техникын хүнхи hөөн таhалданагүй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ерээдүйн Алонко станцида үрэмдэлгын томо техника хүдэлгэгдэнэ.

А. КУПРИЯНОВАЙ фото.

Али алиндаа аша туhатай байлгада үндэhэлэн

РСФСР-эй Верховно Соведэй саг үргэлжын комиссинуудта

Июлиин 9-дэ РСФСР-эй Верховно Соведэй гадаадын хэрэгүүдэй асуудал эрхилхэ комиссиин заседани дээрэ 1976 ондо Японтой хэгдэдэг эрье шадарай худалдаа наймаанай түсэбэй хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байhаниинь хаража үзэгдэбэ. Энэ худалдаа наймаан экономическашье, политическэшье удха шанартай, хүршэ ёhоной харилсаануудые hайжаруулгада туhална гээд заседани дээрэ тэмдэглэгдэбэ. Японой дундуур зэргын, жэжэшье зуу гаран фирмэнүүд, худалдаа наймаанай кооперативууд болон кооперативна нэгэдэлнүүд тэрээндэ хабаадалсана.

Алас-Дурнын болон Зүүн Сибириин автономито республиканудай Министрнүүдэй Соведүүдтэй, ажалшадай депутадуудай хизаарнуудай болон областной гүйсэдкомуудтай, мүн союзна министерствэнүүдэй предприятинуудтай хамтадаа «Дальинторг» гэжэ бүхэсоюзна конторо Японтой эрье шадарай худалдаа наймаа хүгжөөхэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулна гээд, депутадууд тэмдэглэбэ. Юhэдэхи табан жэлдэ эд бараагаа агсан абалсалга хоёр дахинhаа дээшэлhэн байна. 1976 ондо эд бараагаа агсан абалсаха түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна. Гол түлэб хэрэгсэлэй модон, далайн продуктнууд, шулуун нүүрhэн Японо эльгээгдэнэ Тэрээнэйнгээ орондо Советскэ Союз арадай хэрэглэмжын болон үйлэдбэридэ хэрэгтэй эд бараануудые абана.

Энээнтэй хамта комисси эрье шадарай оршондо худалдаа наймаанай жэлэй түсэбэй дүүргэлтэдэ дутуу дунданууд бии байhые тэмдэглээ. Зүүн Сибириин болон Алас-Дурнын түүхэй эд хэрэгсэлнүүд гадаадын худалдаа наймаае нилээд ехээр үргэдхэхэ арга олгоно гээд депутадууд зааба. «Дальинторг», АССР-нүүдэй Министрнүүдэй Соведүүд, хизаарай болон областьнуудай гүйсэдкомууд али алиндаа ашатай туhатай худалдаа наймаае саашадань бүри ехэ болгохо зэргэтэй. Тиихэдэ РСФСР-эй Госплан энэ түсэбэй хэр дүүргэгдэжэ байhые бүри шангаар хинамжалха ёhотой.

Комисси зохихо дурадхалнуудтайгаар тогтоол баталан абаба.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, хэдэн союзна болон республиканска министерствэнүүдэй ба албан зургаанудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд комиссиин хүдэлмэридэ хабаадалсаа.

(ТАСС).

МЭДЭЭСЭЛ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум нүхэр **Ломоносов Владимир Григорьевичые** Ажалай болон салин хүлhэнэй талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшээр томилбо.

В. Г. Ломоносов 1928 ондо түрэhэн, ород, 1951 онhоо — КПСС-эй гэшүүн, Москвагай буладай институт дүүргэжэ, дээдэ эрдэмтэй болоhон хүн.

Мастерай туhалагшаар хүдэлжэ ажал ябуулгаяа эхилээд, удаань листопрокатна цехэй мастераар, Москвагай «Серп и Молот» [...] жэ металлургиин [...] парткомой секретаряар [...] дэлөө. 1958 онhоо — М[...] городой партиин Кал[...] ска райкомой секрет[...] нэгэдэхи секретаряар [...] лөө. 1962 онhоо — КПСС ЦК-гай Дунда Азиин [...] гой түрүүлэгшэ. 1965 [...] — Узбекистанай [...] ЦК-гай хоёрдохи се[...] КПСС-эй ЦК-гай гэшү[...]

СССР-эй Верховно С[...] дэй долоодохи, наймад[...] болон юhэдэхи зарлалы[...] депутадаар hунгагд[...] байгаа.

(ТАСС).

...ЛЗОТОЙ БУСАНА

руушын хахадай даабариһаа гадуур 92 центнер загаһа баряад байна.

Үнинэй загаһашан И. А. Суворовой бригадын хүдэлмэришэд мүнөө Посольскын таляанда загаһа барина. Губшуураа модон бахананuудта бүхэлөөд, далай соо табиха шэнэ арга хэрэглэнэ. Үглөө эртэ губшуураа эрьедэг юм. Заримдаа губшууртань 5—6 центнер загаһан ороод байдаг. И. А. Суворовой бригадын загаһашадтай далайда гаралсахаар шиндэбэбди. Үглөөнэй һэрюундэ автобусто һуужа, Истомине һуурин ерэбэбди. Эндэ Кабанскын загаһанай заводой участок бии. Далай дээрэ баригдаһан загаһан эндэ тушаагдадаг.

Далайн эрье шадар баригдаһан багахан модон пристань. Хэдэн арбаад онгосонууд, загаһашадай катер ээдэдэ хүлеэжэ ядаһандал, далайн долгин дээрэ бүмбэлзэн байна. Загаһашад олон үгэ зугаагүй зон юм. Һанажа, шэбшэжэ ябаһан юумэеэ хэдэн үгөөр тоб байсахана хэлээд орхидог. Мүнөөшье олон юумэ хэлсэнгүйгөөр катертаа һуубад. Залуу моторист Николай Мордоковский газаа дараадхиба. Катер Байгал далайн сэнхир долги хаха эсхэн урагшаа шуумайна.

— Үсэгэлдэрһөө хойшо «баргажан» үлеэнэ. Баргажанай үлеэхэдэл загаһан эрьедэ дүтэ ерэдэг юм. — гэжэ Иван Андреевич Суворов богонихоноор хэлээд, далайн сэнхир долгин дээгүүр холые шартэн дуугай зогсоно. Энэ хүн мүнөө юун тухай шэбшэнэ хаб? Үнгэрэн ошоһон хүнгэн бэшэ жэлнүүдынь ухаандань һэргэнэ гү? Гансашье загаһа барингүй бусаха ушар оло дахин дайралдаһан байха. Ехэ олзотойшье бусахадаа, хэмһээ үлүү хүхижэ, һайрхажа ябахыень харахагүйт. Мүнөө Иван Андреевич дуугай зогсоно. Һалхи шуурганда үлеэлгэжэ, хара-хүрин болоһон нюур, хасарыень һиилэһэн нарихан зуряанууд үнгэрэн ошоһон жэлнүүдэй мүр сараа үлөөнхэй. Иван Андреевич Байгал далайн эрьедэ түрэһэн, эндэ үдэһэн, ажабайдалайнгаа намтарые эндэл эхилһэн. Бүхы наһаа загаһа бариха ажалда, далайда зорюулһан. Байгал далайн «нюусануудые» һайн мэдэдэг. Хаана хэдыдэ загаһан бии болохоб гэжэ бэрхээр тухайлдаг.

Иван Андреевич Суворов гушаад жэлдэ далай дээрэ загаһа барина. Ажалэй Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан юм. Загаһанай олзоборилго һайн мэдэдэг. Тинмэһээл бригадынь гэшүүд хододоо баян олзотой бусадаг шуу.

Катерай двигатель нэгэ жэгдэхэнээр хүнхинэнэ. Далай дээрэ тоогүй олон сахали шубуун шууялдана.

— Сахалинууд олошороо. Загаһан эрьедэ ерэжэ захалба хаш даа, — гэжэ Иван Андреевичэй туһалагша Пётр Госбоевич Бадураев хэлэнэ. Сахалинууд загаһанай һүрэгэй бии болоһон газартал олоороо суглардаг. Эдэ шубуудые загаһашадай ёһотой туһамаршадынь юм гэжэ дэмы хэлсээшьегүй ёһотой.

Загаһашад губшууртаа хүрэхэ болобо хаш даа. Резинэ сабхинуудаа, шаргал-улаан үнгэтэй хүүртигүүдээ үмдэжэ захалба. Уданшьегүй далайн дунда модон бахананууд харагдаба. Губшуур энэ баханануудта бүхэлөөтэй. Загаһашад урдань далай дээрэ губшуур табяад, тэрэнээ һахижа хонодог һэм шуу. Һалхи шуурган, хура бороо соо далай дээрэ хонохонь аюултайшье, хүшэршье һэн. Мүнөө энэ модон бахананuудта бүхэлөөд, һанаа амархан гэртээ бусана. Үглөөгүүр ерэжэ, губшуураа үзэдэг, загаһыень абадаг.

Загаһашад катерһаа онгосонуудтаа һуужа, губшууртаа дүтэлбэ. Бахананuудта бүхэлэгдэһэн аргамжануудые һуладхааад, губшуураа шалганад. Губшууртань гансашье загаһан үгы. Загаһашад олон юумэ хэлсэнгүйгөөр эрьедээ бусабад.

— Һүниндөө бороо ороо. Энээнһээ боложо загаһан эрьедэ дүтэ ерэбэгүй ха юм, — гээд, И. А. Суворов бэшэ юушье хэлэбэгүй.

Үглөөдэрынь баһал далайда гаралсабабди. Энэ үдэр хоёр центнер тухай загаһан губшууртань ороод байба. Посольскын таляанда һаял загаһан орожо байна. Хура бороогой ороходо, уһанай бага зэргэ хүйтэн байхада загаһан эрьедэ дүтэ ерэнэгүй. Энээнһээ боложо загаһашад заримдаа хооһоор бусаха ушартай болоно бшуу. И. А. Суворовой бригадын хүдэлмэришэд үглөө бүри катертаа һуужа далайда гарана. Зарим үдэрнүүдтэ 3—4 центнер загаһа барина. Энэ жэлэй түрүүшын хахад жэлэй даабариһаа гадуур 120 центнер загаһа гүрэндөө тушаагаа. Кабанскын загаһанай заводой хүдэлмэришэд дундаа мүрысэн хүдэлжэ байна. Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхээр уялга абанхай.

К. ЖАМЬЯНОВ.

...ГНАЛДА ХҮРТЭБЭД

мянган түхэригэй продукци худалдаха даабаря 920 мянганда хүргөө. Загаһа бариха даабари 5 процентээр үлүүлэн дүүргэгдэбэ. Комбинадай коллектив соо ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг, түрүү хүдэлмэришэд олон. Август, сентябрь һарануудай түсэбөөр хүдэлжэ байһан хүдэлмэришэд эндэ бии.

Жэшээлхэдэ, Л. А. Крушинский, В. Г. Худяев, В. П. Бурдуковский гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд загаһа ехээр барижа, даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Консервэ хэдэг цехэй бэрхэ хүдэлмэришэн Бронислава Михайловна Смиловицкаягай нэрэ солые дурдангүй гарахаар бэшэ юм. Һайн шанартаи продукци ехээр гаргажа, шалгарһан лэ байдаг. «Слава», судныи капитан В. К. Краснояров ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг. Далай дээрэ баригдаһан загаһа саг болзор соонь тушааха хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулна.

Түрүүшын хахад жэлэй дүн гаргажа үзэхэдэ, консервэ хэдэг цехэй коллектив һайн үрэ дүн туйлаһан байба. Эдэнэр комбинадай дирекциин, партийна болон профсоюзай организацинуудай дамжуулгын Улаан туг абаба. Продукци хадагалдаг складай хүдэлмэришэд хоёрдохи, губшуур, гүльмэ шэнэлэн заһадаг цехэй коллектив гурбадахи һуури эзэлбэ.

Иван Петрович Малогрошевые танихагүн хүдэлмэришэд комбинадай дэргэдэ үгыл байха. И. П. Малогрошев олон жэлэй туршада амжалтатайгаар загаһа барина. Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан юм. Түрүүшын хахад жэлэй дүнгөөр Байкалрыбтрестын, профсоюзай обкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. «Россия» судныи капитан И. Г. Яковлев, загаһашадай бригадир Л. А. Крушинский, дархан А. М. Сизых гэгшэд КПСС-эй Баргажанай райкомой, аймагай Соведэй гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдабад.

Баргажанай-Адагай загаһанай комбинадай коллектив арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ амжалтатай һайнаар хүдэлжэ, яһала гэмгүй үрэ дүнгүүдые туйлана. Эдэнэр амжалтаяа улам арьбадхаха бэзэ гээд найданабди.

С. ТЮЛЮКИН.

ЛЕНИНГРАД. М. В. Фрунзиин нэрэмжэтэ «Арсенал» заводто коллективэй экономическа болон социальна хүгжэлтын түсэб амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ. Энэ хэрэгтэ ажалшадай депутадуудай районно болон городской Соведүүдтэ машина бүтээгшэдые түлөөлдэг арбан долоон депутадай үүргэ ехэ.

Арадай түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар ажаһуудалай бүлэг барилга бодхоогдонхой. Машина бүтээгшэ бүхэн эндэ эдеэ хоол болон моодоор оёгдоһон гутал худалдан абаха, үһэеэ заһаха, химиин аргаар хубсаһаа сэбэрлүүлхэ аргатай. Депутадуудай үүсхэлээр хүүгэдэй эмхи зургаануудай тоо олошороо, предприятиин хүдэлмэришэдэй олоороо ажаһуудаг районһоо шэнэ завод хүрэтэр ябадаг автобусой тусхай маршрут эмхидхэгдэээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. В. Фрунзиин нэрэмжэтэ «Арсенал» заводой депутадуудай бүлэгэй зүблөөн. Залуу коммунист электро-хабсаргагша В. И. Дежурин (дундань) зүблөө хүтэлбэрилнэ.

ТАСС-ай фотохроника.

...РШҮҮЛЭЙ ХАНИ НҮХЭР

Түрүүшээр үнэхөөрөөшье бэлэн бэшэ байгаа. Пионерэй таһалгашье үгы. Энэ хэрэгтэнь һургуулиин багшанар шадал зэргээрээ туһалаа. Арбаад жэлэй туршада Евдокия Федоровна үхибүүдэй абари зангые, аяг ааашые нилээд һайса мэдэхэ болоо. Үхибүүн бүхэндэ онсо өөрын маягтаигаар хандажа, юу бодожо байһыень аоаһаар таажархидаг юм. Үхибүүд бултадаа нэгэ һаналтайшье һаа, янза бүриин абари зантай байдаг шуу. Хүн бүхэндэнь өөрын түлхюур хэрэгтэй гээшэ. Нимэ түлхюурэй нюусые тэрэ яһала һайн мэдэнэ.

— Евдокия Федоровнатай суг хүдэлхэдэ ехэл хүнгэн байдаг, — гэжэ дружинын соведэй түрүүлэгшэ Таня Кобелева хөөрэнэ. — Тэрэнэй оролдолгоор манай коллектив түрүүшүүлэй зэргэдэ ороо. Үсөөн үгэтэй, номгон даруу зантай, үнэн сэхэ сэдьхэлтэй пионервожатадаа баярые хүргэхэ дуран хүрэнэ. Бидэ энээниинь хэзээдэшье мартахагүйбди. Һуралсалдаа, амаршалгадаа, ажалдаа вожататаяа суглаа ябадагбди.

Пионерэй таһалгада ажал таһалгаряагүй бурьялна. Ахамад вожата заабол нэгэ юумэ олоһон байдаг. Евдокия Федоровна партиин гэшүүн. Ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадана. Түнхэнэй совхозой комсомолой организациин хүдэлмэридэ ходо туһална. Партийна даалгабаринуудта тон наринаар хандана, ажалшадай дунда хөөрэлдөө үнгэргэнэ. Уран һайханай бүлгэмэй ажалда хабаадалсажа, иргуу гоё дуу, хатарнуудаараа хүн зониие баясуулжа байдаг.

Ушар иимэһээ, Евдокия Федоровна тухай аймагай слет дээрэ ехэ һайнаар хэлсээ бэлэй. Энэнь зүйтэй!

В. ТУЛАЕВ.

Түнхэнэй аймаг.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР И. В. ЧЕМЯКИНДА БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ЭКОНОМИСТ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Финансын болон экономическа хүдэлмэри эмхидхэлгэ болон наринжуулгада габьяатай байһанайнь түлөө Байгалай загаһанай промышленностиин трестын ахалагша бухгалтер Иван Васильевич Чемякинда Буряадай АССР-эй габьяата экономист гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо В. УБЕЕВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1976 оной июлиин 9.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР П. Е. НОВОЛОДСКИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, загаһа үсхэбэрилгын колхоздо удаан саг соо аша үрэтэйгөөр ажаллаһанайнь түлөө Кабанскын аймагай «Прибайкалец» гэжэ загаһа олзоборилгын колхозой түрүүлэгшэ Пётр Ермолаевич Новолодскиие Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо В. УБЕЕВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1976 оной июлиин 9.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РЕСПУБЛИКЫН ЗАГАҺАНАЙ АЖАХЫН ПРЕДПРИЯТИ, ЭМХИНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Загаһашадай үдэртэй дашарамдуулан, социалис мүрысөөндэ үйлэдбэриин үндэр дүнгүүдые туйлаһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

Багинов Михей Васильевичые — Загаһанай баялигые хамгаалха ба үсхэбэрилхэ, загаһа агналгые гуримшуулха талаар Байгалай бассейнэй управлениие эрхилэгшэ.

Капустин Александр Георгиевичые — Доодо-Ангарайн загаһанай бригадын бригадир.

Меньшиков Гавриил Ивановичые — Баргажанай аймагай загаһашадай «Путь Ленина» колхозой түрүүлэгшэ.

Ухинов Наца Урбановичые — Кабанскын загаһанай заводой загаһашан.

Хандошкина Хавронья Ивановнае — Баргажанай-Адагай загаһанай комбинадай хүдэлмэрилэгшэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо В. УБЕЕВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1976 оной июлиин 9.

МОСКВА. «Мосфильм» киностудида совет, болгар кинематографистнууд үргэн экрантай, үнгэтэ «Юлия Вревская» гэһэн фильм буулгана.

Ород баронесса Юлия Вревская тухай кинокартина дотор харуулагдаха. Энэ эхэнэр ород түүрэгэй дайнда бүхы зөөриеэ гаргаһан, харин өөрөө сестрагаар лазаредүүдтэ ажаллаһан байна.

Актриса Людмила Савельева гол рольдо наадана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ фильмые зохёон табигша режиссёр Никола Корабов (дундань) Людмила Савельева, Анатолий Солоницын гэгшэдтэй репетици хэжэ байна.

ТАСС-ай фотохроника.

МАНАЙ ХАНИ—МОНГОЛ ОРОН

ПУБЛИЦИСТИКЭ

Монгол ороной байгаалиин онсо өөрэ шэнжэтэй, гоё һайханиие, хүн зонойнь урин налгай, тэнигэр түбшэн, хүндэмүүшэ абари зантайень би өөрынгөө бэшэһэн «Сүхэ-Баатарай орондо» гэжэ ном соо харуулхые оролдоо бэлэйб.

Монгол ороной морид
хурдан,
Монгол ороной годли
мэргэн,
Монгол ороной дайда
зэнхэгэр.
Монгол эрын зосоо
тэнигэр.
Монгол ороной агаар
сэнгэлиг,
Монгол ороной уһан
гунгалаг,
Монгол ороной наран
хурса.
Монгол хүүхэнэй шарай
онсо.

Таби гаран жэлэй саада тээ энэ газар дайдаар аяншалжа ябаха үедөө манай мэдээжэ ехэ эрдэмтэ, алдар суута академик И. Майский холые харангяар ингэжэ бэшээ бэлэй: «Мүнөө эндэ һанаа амарханаар наранда игаажа хониин һүрэгүүд бэлшэнэ. Чингис хаанай сэрэгшэдэй хэзээ заяанай хуушан хүшөөнүүд нюдэ алдама талын дунда абяа аниргүйгөөр ёсхойлдоно. 50—100 жэлэй үнгэрһэн хойно эгээл энэ нютагуудта асари томо доменно пеэшэнгүүд гэрэлтэн ялабхижа, үдэр һүнигүй элдэб оньһон машинанууд таршаганалдажа, олон фабрика, заводуудтай хотэ городууд шууялдажа байха гэжэ зүгнэн хэлээ һаа, балайшье гайхалтай бэшэл».

Үнэхөөрөөшье арадай хубисхалан боложо үнгэрһөөр табин табан жэлэй турша дотор Монгол ороной газар дайда дээрэ түүхэдэ үзэгдөөгүй ямар ехэ хубилалтанууд болоо гээшэб! Тэдээн соонһоо эгээл гол, эгээл шухала зүйлынь юуб гэхэдэ, багша Ленинэй сэсэн мэргэн заабарине хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ, илаһан социализмын ороной пролетариадтай ангиин талаар нягта холбоо барисаа тогтооһоной ашаар монгол арад олониитын хүгжэлтын бүхэли шатые — капитализмые алгасан гараад, өөрынгөө орон нютагта социализм амжалтатайгаар байгуулжа байнал. Энэ хадаа түүхэдэ хэзээшье үзэгдөөгүй түрүүшын жэшээ боложо хүн түрэлтэнэй намтарта алтан үзэгүүдээр бэшэгдэхэ ёһоороо бэшэгдэнхэй. Колониальна богоолшолгын хорото хөөмэгшын хаа хаанагүй бутаран һандаржа, Ази, Африка, Латиин Америкын арадуудан эрхэ сүлөөгөө гартаа абажа байһан мүнөө үе сагта Монголой Арадай Республикын гайхамшагта жэшээ олон миллион арадуудай анхаралые татангүй яахаб!

...Улаан-Баатарһаа хойто зүг руу зурыһан түмэр замаар гү, али дардам заһамал харгыгаар табилуулхадатнай, хоёр зуун хорин модо үнгэрөөд байхада, шэнэ хотын галнууд танииие холоһоо даллан угтахал. Арба гаран жэлэй үмэнэ нюсэгэн талын дунда мүндэлэн бодоһон үйлэдбэриин шэнэ түб — Дархан хото мүн. Энэ хотын баригдажа эхилээд үнишье болоогүй байхада, ушарһан нэгэ һонирхолтой зүйлые манай хани нүхэр, Монголой радиогой корреспондент хөөрөө бэлэй. Советскэ Союзай туһаламжаар тэндэ эгээл түрүүшээ бодхоогдоһон ороохо тарянай элеватор эндэхи нютагай хэмжүүрээр нилээд холо дээшээ үндыжэ гараһан байгаа бшуу. Һүниин дуулим агаарта хойто зүг бариһ хуушанайнгаа замаар ниидэжэ ябаһан һүрэр галуунууд энээниие обёоронгүйгөөр дайража, гэнтын аюулда ороһон байгаа...

Үйлэдбэриин энэ түб газар мүнөө шэнэ эрилтын үндэһөөр баригданхай. Хүн зоной ажаһуудаг байрын гэрнүүд, һургуули, больница, эдеэ хоолой газарнууд, кинотеатр, соёлой ордон гэхэ мэтэ завод, фабрикануудһаа нилээд холо—нэгэ багашаг хадын саана баригданхай. Дархан хотые үнэхөөр интернациональна хани барисаанай хото гэжэ тон зүбөөр нэрлэдэг. Яахадааб гэхэдэ, эндэхи бүхы үйлэдбэриин амин һудаһан болодог элшэ хүсэнэйнь нөөсые — В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ ТЭЦ болон Шарын голой шулуу нүүрһэнэй уурхайе Советскэ Союз бодхоогоо. Эндэхи цементнэ заводые Чехословаки, силикатна хирпиисын үйлэдбэриие — Польшо, мяханай комбинадые — Венгри, хониной арһа болбосоруулдаг фабрикые — Болгари барьһан байха юм. Энэ хотын гудамжаар ябахада, аха дүү социалис оронуудай түлөөлэгшэдэй өөһэд хоорондоо хөөрэлдэхэ абяан, тэндэхи дуу хүгжэм заатагүй соностодог. Энэншье гайхалгүй. Үнэн ханин нүхэд ямар нэгэн барилга бүтээгээд, «Зай, ингээд өөһэдөө ажаллагты даа, бидэтнай ябаабди» гэдэггүй ха юм. Харин эрхим һайн мэргэжэлтэдээ үлөөжэ, удаан саг соо монгол нүхэдөө ажалай дүй дүршэлдэ һургадаг шуу. Тиихэлээрнь үйлэдбэринь хүгжэжэ, уданшьегүй һайн һайхан үрэ дүнгөө үгэдэг лэ.

Энэ талаар гансахан жэшээ дурдая. Болгариин туһаламжаар баригдаһан хониной арһа болбосоруулдаг фабрикын эдлэл — элдэб янза түхэлэй дэгэл, хубсаһан үнэ ехэтэйгээр гадаадада худалдагдана. Эндэхи эд бараа абахые хүсэдэг фирмэнүүд, нэгэдэлнүүд элдэб оронуудта улам бүри олошорһоор...

Һаяхан боложо үнгэрһэн МНРП-гэй ээлжээтэ арбан долоодохи ехэ хурал Монгол оронние социализмын замаар саашадань хүгжөөхэ асари ехэ хараа түсэб зохёогоо. Малайнгаа үүлтэр һайжаруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын хажуугаар, зүгөөргүй ехэ талмайда шэнэ газар хахалжа, ороохо тарила горигон хэмжээгээр ургуулха зорилго табигдана. Сангаи ажахы болон нэгэдэлнүүдтэ үйлэдбэриин, гэр байрын барилга үргэн хэмжээгээр ябуулагдаха. Тала губиие уһаар хангаха ажал хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар хэгдэхэ байна.

Зүгөөр Монгол ороной шэнэ табан жэлэй гол ехэ барилга Булган аймагай Эрдэнитын Обоо гэжэ газарта бодохо юм. Урдан «ойрочь хүрэжэ болохогүй», «эзэтэй» гэжэ тоологдодог энэ уулада зэд, молиоденэй асари ехэ булаша олдонхон. Энээниие ашаглаха зорилготойгоор манай хоёр орон хүсэеэ нэгэдүүлжэ, нилээд томохон комбинат барижа эхилээ. Тэрээ руу түмэр зам, заин галай элшэ хүсэ дамжуулха утаһан татагдаа. Хэдэн мянгаад айлай ажаһууха байрын гэрнүүд бодхоогдожо байна. Ингэжэ Монгол ороной карта дээрэ үшөө нэгэ шэнэ хото — Эрдэнэт гэжэ нэрэтэнгээр аржыса бэшэгдэбэ!

Монголой ревсомолой уряагаар энэ ехэ барилга дээрэ ажаллахын тула хото, хүдөөгэй хэдэн зуугаад, мянгаад хүбүүд, басагад ерэжэл байһаар. Советскэ Союзһаа эльгээгдэһэн эрхим зэргын мэргэжэлтэдтэй — инженер, техник, барилгашадтай хамта тэдэнэр энэ ехэ захатые бүтээхээр зориглонхой. Түс комбинат хараа түсэбэйнгөө ёһоор бодхоогдоод байхадаа, дэлхэй дээрэ энэ түрэлэй арбан томо барилгануудай нэгэниинь болохо байна. Монгол ороной саашанхи хүгжэлтэдэ, илангаяа үндэһэнэй ашаг олзын арьбажаха талада сэгнэшэгүй ехэ удха шанартай барилгын ябажа байһыень ойлгожо ядахаар бэшэ бшуу.

Хэдэн арбаад жэлэй турша дотор Советскэ Союзһаа Монгол орон руу ошодог хани ёһоной халуун туһаламжын ехэнхи хубиинь манай Буряад нютагаар дамжан гарадаг байһаниинь мэдээжэ. 1973 оной июль һарада, Буряадай АССР-эй тогтоһоноо хойшо 50 жэлэй ойдо зорюулһан баяр ёһололой суглаан дээрэ МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Юмжагиин Цеденбал энээн тухай тон һайнаар ингэжэ тэмдэглээ бэлэй. «Монголой Арадай Республикатай хилэ нэгэтэй байдаг Совет Буряад орон хадаа МНР Советскэ Союз хоёрой хоорондохи хани барисаанай, холбоо харилсаануудай хүгжэлгэ, бэхижэлгэдэ шухала үүргэ дүүргэһэн ба дүүргэһээршье байна гэжэ бидэнэр үнэн зүрхэнһөө һаяртайгаар хэлэнэбди».

Манай республикын болон Монгол ороной ажалшадай хоорондохи хани барисаан жэлһээ жэлдэ улам бэхижэнэ. Монгол арадай хубисхалта хүдэлөөндэ, монгол-совет заншалта хани барисаа бэхижүүлхэ хэрэгтэ онсо ехэ үүргэ дүүргэһыень тэмдэглэжэ, Монголой засаг түрэ манай республикын Хяагта хотые оронойнгоо дээдэ хайра — Сүхэ-Баатарай орденоор шагнаһан байна. Улаан-Үдэ Дархан хоёр анда хотонууд болоһоо үниһэй. Тэдэнэй хоорондохи хани ёһоной али бүхы талын холбоо барисаан улам бүри үргэдэнэ. Манай промышленна предприятинууд, колхоз, совхозууд, соёлой болон гэгээрэлэй гуламтанууд Монголой дүтын аймагуудтай нягта холбоотой болонхой.

Манай эндэһээ ямар нэгэн хэрэгээр гү, али аяншаар Монгол орондо ошоһон, ябаһан хүнүүдые аха дүүнэр хани халуунаар угтадаг:

Сагаан һээы гэр
Нээлгэтэн үүдээрээ
Холоһоо танине
даллаха.
Сагаан-шарахан
сайгаа шанажа
Ээдынь хүрэһөөр
аягалха.
Сагаан эдеэгээр
дүүрэн табагаа
Удаадань асаржа
табиха.
Сагаан буурал
үбгэжөөл үдэшэжэ
гарахадаа, юрөөл
айладхаха.

Үндэһэнэй агууехэ һайндэр — арадай хубисхалай табин табан жэлэй ойн баяраар дашарамдуулан, амжалта туйлахыень хүсэе!

Ч. НАМЖИЛОВ,
поэт.

Цокто НОМТОЕВ

МОНГОЛ ОРОН

Монгол торгон халаадтай басаган
Морниной ульгамаар шууд соёргово.
Ужам шэршүү тэрлигтэн хүбүүн
Ургасатай губидахи трактор залана.
Нарата Монгол сэнхир нютаг
Намжаа үглөө гоёор харагдадаг.

Табан хушуун тарган мал
Талаяа бүрхөөн баяратан бэлшэнэ.
Губее бүрхөөн хонид хушууриа,
Губида моисогонрон адуун тиирэнэ.
Малай хүлдэ нэгэшье булигдаагүй
Монголой бэлшээри элбэг, захагүй.

Ажаүйлэдбэри аржын хүгжөөд,
Арадай хүгжэлтэ арьбадхан мандаа
Хэдэн дабхар ордон бодоод.
Хүнэй байдал һайжаруулаа мүнөө
Шэнэ социалис хүршэ Монгол
Шэнжэ шарайгаараа һайхан байнал

Номоо һугабшалһан жаргалтай үхибүүд
Нуга бүхэндэ алхалан ябанад.
Эрдэмэй туханда хүрэһэн оюутад
Элдэб бүтээлээрээ арадаа баярлуулнад.
«Ленин—Сүхэ Баатар мүнхэ!» гээд
Ниитэ арадынь юрөөн хэлэнэд.

Урин шарайтан олон яһатанаар
Орхондошье, Дархандашье ушархаш хэлэеэ.
Ажалша мэргэжэлтэн дүршэлөө хубаалдаһая
Аха дүүгэй хани барисаагаарнь омогорхохоор.
Энхэ тайбан жаргалаа мандуулжа,
Энэ сайхан Монголоо магтанам!

Буряад уран зохёолшо—Монголдо

СССР болон Монголой Арадай Республика хоёрой хоорондохи соёл культурын талаар холбоо барисаан жэлһээ жэл бүхэндэ бэхижэн хүгжэнэ. Илангаяа искусствын, литературын хүдэлмэрилэгшэдэй хоорондохи творческо холбоон яһала һайнаар бэхижэнэ.

Байгша оной апрель һарын хүүшаар Монголой Арадай Республикын Гүрэнэй шангай лауреат, мэдээжэ поэт, «Цог» журналай ахамад редактор Далантайн Тарва Буряад орондо айлшалжа ерээ һэн.

Харин мүнөө МНР-эй Уран зохёолшодой холбоонои уряалаар «Байгал» журналай ахамад редактор, уран зохёолшо Сергей Цырендоржиев һаяхан Монгол орон мордобо. МНР-эй уран һайханай-улас түрын «Цог» журналай редакциин ажал хүдэлмэритэй тэрэ танилсаха, монгол уран зохёолшодтой уулзаха юм.

Г. ТОГОЛОЕВ

Саяанһаа Витим хүрэтэр

ОЮУН БЭЛИГЭЙНГЭЭ ОХИН СОО

Һаяхан хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат В. Ц. Найдаковой «Еһо заншал ба шэнэ онол арганууд буряад совет литературада» гэһэн теоретическэ һонирхолтой ном хэблэгдэн гаргагдаа. Эрдэмтэн энэ хүдэлмэрөө һүүлэй жэлнүүдэй туршада бэшэһэн байна. Автор ном соогоо Буряадай уран зохёолшодой бүтээлнүүдтэ үндэһэлэн, социалис реализмын онол арга тухай хөөрэнэ.

Эрдэмтэ В. Ц. Найдаков олон тоото номуудые бэшэһэн байха юм. Гаршаг нэрэнүүдынь авторайнь эрдэм мэдэсын үргэн ехые гэршэлнэ. Нэгэ хэдыень тоолое: «Буряадай драматурги», «Арад зон, үе саг, зохёолшо», «Мүнөө үеын Буряадай зохёолшод», «Еһо заншал ба мүнөө саг Буряадай литературада» болон бусад хүдэлмэринүүд. Бэшэһэн номуудынь зохёолшод Намжил Балдано, Цырен Шагжин, Чимит Цыдендамбаев, Даши-Рабдан Батожабай, Африкан Бальбуров, Николай Дамдинов ба бусадай бүтээлнүүдтэ зорюулагданхай. Тиихэдэ Василий Цыренович «Буряадай соёл культурын түүхын очеркнууд», «Буряад совет литературын түүхэ» ба бусад томо номуудые гаргаха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна.

В. Ц. Найдаков бэрхэ эрдэмтэ байхынгаа хажуугаар харюусалгатай тушаалнуудые даадаг юм. Нүхэр Найдаков олон жэлэй туршада ниитын эрдэмэй институдай директорэй орлогшоор ажаллаа, мүнөө Буряадай филиалай президиумэй түрүүлэгшын орлогшо юм. В. Ц. Найдаков хэдэн эрдэмтэдые бэлдэээ, тэдэнэй хоёрынь хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидадууд болонхой.

Эрдэмтын хүдэлмэринүүд тухай член-корреспондент В. А. Аврорин хэлэхэдээ, В. Ц. Найдаков буряад уран зохёолшодто зохисотой һайн туһа хүргэдэг гэжэ хэлэһэн байдаг.

Эрдэмтэй, харюусалгата хүдэлмэрилэгшэ В. Ц. Найдаков «Буряадай АССР-эй эрдэм наукын габьяата ажал ябуулагша» гэһэн нэрэ зэргэтэй, Хүндэлэлэй Тэмдэг орденоор шагнагданхай юм.

Э. УЛАНОВ,
филиалай научна хүдэлмэрилэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Ц. Найдаков.

ОГТОРГОЙШНАЙ ЭЭЛМЭГ БАЙГ ЛЭ

Дайн дажарта дуратай хүнүүдые олохонь бэрхэтэй. Эбтэй эетэй, зол жаргалтай ажаһууһайбди гэжэ ажалша зон һанадаг. Манай коммунис партиин гадаадын политикые дэлхэйн түрүү һанхан үзэл бодолтой хүнүүд һайшаана, халуунаар дэмжэнэ.

Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн Соведэй Стокгольмдо абаһан уряа доро гар табилган манай орон дотор үргэнөөр ябажа байна. Ушар иимэһээ, һаяшаг Баргажанай дунда һургуулида багшанар, һурагшад олоороо суглараа.

Һургуулиин партийна организациин секретарь Т. Н. Козулина Стокгольмдо абтаһан уряа доро гар табилгын айхабтар ехэ удха шанартайе богонёор хөөрэжэ үгөөд, уряае бултанай дуулахаар уншаба.

Дайнай ветеран, түүхын багша Ю. Н. Словохотов үгэ хэлэхэдээ, ингэжэ [illegible] лээ:

— Би дайнай харгыгаар һэтэ ябажа. дайн дажаран хэрзэгы муухайе, хэлэшэгүй ехэ хохидол, уйдхар гашуудал асардагые хэнһээшье һайн мэдэхэб. Манай Совет гүрэн байгуулагдаһан сагһаа хойшо хүн зоной амгалан һайханаар ажаһуухын тула тэмсэһэн, мүнөөшье тэмсэнэ. Совет засагай түрүүшын декрет дай болюулха тухай байгаа һэм шуу. Тиимэһээ таниие энэ шэнэ уряа доро нэгэ хүн шэнги гараа табихыетнай уряалнаб!

Энэ жэлдэ арбадахи класс дүүргэһэн басаган Света Валулина ингэжэ хэлэбэ.

— Энэ уряагай айхабтар ехэ удха шанартайе ои бүхы сэдьхэлһээ мэдэржэ байнаб. Маанадта, мүнөө үеын залуушуулда, амгалан тайбан, баян дэлгэр ажабайдал заяаһан ахамад нүхэдөө хэзээдэшье мартахагүйбди. Саашадаа эрхим һайнаар һуража, эсэхые мэдэнгүй ажаллажа, энэ һайхан хэрэгыень батадхажа ябахабди.

Стокгольмдо абтаһан уряа доро нэн түрүүн энэ жэлдэ арбадахи класс дүүргэһэн Павел Кузнецов, һүүлээрнь географиин багша Т. Н. Елфимова, биологиин багша О. С. Огнева болон бусад гараа табижа, эб найрамдалай хүн бүхэндэ заатагүй хэрэгтэй байһые үшөө дахин мэдүүлбэ.

Н. ГАЛДАНОВ
Баргажан.

Стокгольмско уряада
Олоороо гар табижа,
Дайнай гал дүлые
Дахин да[illegible] сараа!

Ц. ДАНЗАНОВАЙ зураг.

„ЁОХОР—76“

Һаяхан Улаан-Үдэ хотын соёл культурын болон амаралтын сэсэрлигэй ёохорой талмай дээрэ һонирхолтой, хүхюун зугаа дуутай наадан болобо.

Эндэ буряад наадан — ёохор хатарые эрхим һайнаар гүйсэдхэһэнэй түлөө конкурс болобо. Энэ конкурсдо 120 хүн хабаадаа.

Бүхэли үдэшэндөө нютаг нютагай ёохорой дуунууд ханхинан зэдэлбэ.

Аха, Түнхэн нютагуудай залуушуул ёохор тон һайнаар хатарһанайнгаа түлөө нэгэдэхи һуури эзэлээ. Шэтын областиин Ага нютагай залуушуулда хоёрдохи һуури. Эрхүүгэй областиин хүбүүд, басагадта гурбадахи һуури олгогдобо.

1976 оной ёохорой конкурс хадаа үнгэрһэн жэлэйхидэ орходоо ехэ эмхитэй байба. Арадай энэ хатарые залуушуулай бүри һайнаар гүйсэдхэдэг болоһые энэ конкурс эли тодоор харуулба.

Долоон хоногой суббото, воскресени бүхэндэ, хүндэтэ нүхэд, манай сэсэрлигтэ ерэжэ, ёохор хатарыт!

Х. ЦЫБЕНОВА,
Улаан-Үдын соёл культурын болон амаралтын сэсэрлигэн хүдэлмэрилэгшэ.

УРАН ЗУРАГАЙ ВЫСТАВКЭ

Захааминай соёлой байшанда һүүлэй үдэрнүүдтэ хүнүүд таһалданагүй. Ушар гэхэдэ, уран зурагай выставкэ эндэ июлиин 7-до нээгдээ. Тусхай һургуули гүй жара гаран уран зураашадай хоёр зууһаа дээшэ бүтээлнүүд үзэмжэдэ табигдаһан байна. Аймагай зүг бүхэнһөө уран бэлигтэйшүүл хабаадалсажа, хотын болон аймагай соёлой ажабайдалда һайндэр мэтэ болобо.

Уран зураг бүхэнэй урда хүнүүд нилээд удаан зогсоно. Тематикань яһала баян. Элдэб янзын шэрэ будаг бэедээ шэнгээһэн зурагуудһаа гадна, гар урлалай, графическа, скульптурна бүтээлнүүд бии. Саадта ябадаг хүүгэдэй хэһэн зүйлнүүдые һонирхон харамаар. Хүүгэдэй уран зурагай һургуулиин шабинарай, жэшээнь, Попова Нина, Москвитина Таня, Бадмаев Сережа, Доржиев Юрий болон Игумнов Олег гэгшэдэй урлаһан зүйлнүүд хүнүүдэй анхарал илангаяа татана.

— Харалши, ямар гоёор хэгдэһэн дүрэ-зурагууд бэ? — гэжэ нэгэ хүбүүн тээ саана байһан басаганда хандаба.

Гурбан зурагай ойро ээлүүдгүй зогсонобди. Авторынь В. Д. Дамбаев. Гурбан зурагтаа спортсменэй, хүдэлмэришэнэй, студент басаганай дүрэ шэнжые үнэншэмэ хурсаар, өөрын маягтайгаар гаргажа шадаа. Санагын дунда һургуулиин багша В. С. Хадаев модо һнилэжэ, зорожо, элдэб янзын бүтээлнүүдые хэхэдээ шадамар юм. Мэлэ нютагай соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэ В. Г. Гармаев «Замбуулин» гэжэ нэрэтэй хибэс нэхэһэн байна. Тэрэнииень хүнүүд ехэл һайхашаан харана. Михайловка нютагһаа П. Найданов һонирхолтой зүйлнүүдые асараа. Залуудаа уран зурагаар һонирхожо эхилһэн юм. «Яарыш», «Делегат», «Дуун» гэжэ зурагуудые гоёшоон харамаар. Тиихэдэ Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай электрик Г Викулин элдэбын үнгэтэй шулуунһаа, шэлһээ гоё һайхан хэрэгсэлнүүдые хэхэдээ бэрхэ байна.

Гадна В. Г. Тютрюмов (Цакир), Д. С. Жамбалова (Захаамин), В. Е. Мандаганов болон бусадай бүтээлнүүд харагшадай магтаалда хүртэнэ.

Тус выставкэ июль һарын дүүрэтэр байха юм.

Т. ЛИХАЧЕВА,
аймагай гүйсэдкомой соёлой таһагай хүдэлмэрилэгшэ.

Худөөгэй пейзаж.
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото

Болоһон ушар

Тосхондо ороһон халюун

Июлиин 8-най үглөөгүүр бэлэй. Хүн зон ажалдаа гарадаг янзаараа гаража ябаа. Кабанск тосхоной нэгэ гүдамжада хүнүүд гэнтэ сугларшаба. Юун болооб? Али аюул тохёолдоо гү? Машинанууд хойно хойноһоо зогсожо, һонюуша жолоошодынь хүнүүд тээшэ гүйлдэбэ. Залуу эхэнэр гараараа нэгэ зүг тээшэ заажа байгаад, иигэжэ хашхарна:

— Харыт, тэрэ юун гэээшэб?

Багашаг һужааг соо елэгэр хара нооһотой амитан согсойжо һууха юм. Хүнүүдые ойро дүтэшье хүргэнэгүй. Үрзыгөөд абана. Модо далайхадань, урдаһаань собхорно.

—Татхай, энэшни халюун ха юм. Хаанаһаа ерээ гээшэб? — гэжэ суглараашад шууялдашаба.

— Гайхалтай, гудамжын тэг дунда халюун!

Эрэшүүл тэрэниие тон болгоомжотойгоор барижа, багахан хайрсаг соо хээд голдо абаашажа табиһач байна.

К. ЭРХИТУЕВ.

«НАМАЙЕ ТАГНУУЛДА АБЫТ»

СОЁЛОЙ ҺОНИН

Ленинградһаа ерэһэн артистнар тухай нэгэ бага хожомдожо соносхоошье һаань, Нижнеангарскын соёлой байшанда хүн зон олоор сугларба. Ушар гэхэдэ, үхибүүдые болон эдиршүүлые уран һайханай талаар хүмүүжүүлхэ бүлэг айлшалжа ерэһэн байгаа.

Мэдээжэ уран зохёолшо Валентин Катаевай «Полкын хүбүүн» гэжэ туужын удхаар зүжэг найруулжа, тэрэнээ Агуу илалтын гушан жэлэй алдарта ойдо зорюулһан юм.

...Гурбадахи жэлээ дайн боложо байгаа. Үхибүүд эрхэ байдалые тон зүбөөр ойлгожо, ахамад нүхэдтэйгөө хамта дайсаниие сохилсоно. Дайсанай ара талада тагнуулда эшожо, тон шухала мэдээнүүдые асарна. Гартаа буу бариад, добтолгодо ороно. Туужын гол герой арбан хоёртой Ваня Солнцев һэмнай. Тэрэ хүбүүнэй бэрхэшээлтэй байдалда орохододо харагшад сэдьхэлээ зобошонхой, амяа дараад һууха юм.

Режиссурын талаар шэнэ һонин уран арганууд хэрэглэгдэһэн байна. Тиимэһээ энэ зүжэгые хүн зон ехэл һонирхожо хараа.

«СЫРОЕЖКА АЖАҺУУҺАН ГЭХЭ»

Айлшадай харуулһан хоёрдохи зүжэг нимэ нэрэтэй. Үхибүүд, ехэшүүлшье саг үргэлжэ энеэлдэжэ, альга ташаха юм. Онтохон хүниие энеэлгэхэ, хүхеэхэ шэдитэйшье һаа, таамаг орёо удхатай байдаг шуу.

Артистнар Вильям Семенов, Ольга Анчич, Анна Гуртовская, Людмила Школяр, Людмила Ульянова гэгшэд үнэхөөрөөшье һайнаар наадаа.

Мүнөө тэдэнэр аймаг соогуур ябажа, зүжэгүүдые харуулжа байна.

А. КУКЛИН,
манай корр.
Нижнеангарск.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Июлиин 11-һээ июлиин 14 болотор

ВОСКРЕСЕНИ, 11

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 09.20 — Һурагшадта — «Горн» программын тусхай дамжуулга. 09.55 — «Уран һайханай бүлгэм» — телевизионно суглуулбари.

«Орбита». 10.40 — «Зохёон байгуулагшадай съезд» — баримтата фильм (үнгэтэ). 11.50 — Забһарлалга. 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 «Совет-француз хани харилсаан бэелүүлэгдэхэ» (үнгэтэ). 12.25 — Хүнгэн атлетикээр СССР-эй, Франциин Олимпиин командануудай мүрысөөн. Парижһаа дамжуулагдаха (үнгэтэ). 13.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!» 14.00—«Мүнөөдэр — загаһашадай үдэр» (үнгэтэ). 14.30 — Загаһашадай үдэртэ зорюулагдаһан концерт (үнгэтэ). 15.30 — «Эхилэн зурахада» — мультфильм (үнгэтэ). 15.40 — Уласхоорондын һонин (үнгэтэ). 16.10 — «Кино болгон буулгагдаһан уран зохёолнууд». «Вольница». 17.50 — Забһарлалга. 18.00 — «Время». 18.30 — «Семнадцать мгновений весны» (7-дохи сери). 19.45— — «Зохёон байгуулагшадай съезд» — баримтата фильм (үнгэтэ). 20.50 — Л. Харитонов дуулана (үнгэтэ). 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — Забһарлалга. 21.25 — «Худөөгэй час». 22.25—Аялга. «Александра Пахмутовагай дуунууд». Фильм-концерт (үнгэтэ). 23.00 — «Киногоор аяншалагшадай клуб» (үнгэтэ). 24.00 — «Время».

ПОНЕДЕЛЬНИК, 12

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — «Һурагшадта — аяншалгын зам урина». 18.35 — Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха. 19.15 — «Уласхоорондын шэнжэлэл». 19.35 — «Талын галшууд» — телевизионно журнал (буряадаар). 20.30 — Кемерово хотодо болохо Сибириин телевизионно студинуудай фестивальда хабаадаха Улаан-Үдын студиин «Байгалай мэндэ» гэһэн программа. 21.45 — Уран һайханай фильм.

ВТОРНИК, 13

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.10 — «Еһотойл хүбүүд даа». 10.50— Забһарлалга. 11.00 — Загаһашадай үдэртэ зорюулагдаһан кинопрограмма. 12.00— Шэнэ һонин. 12.10 — «Бидэнэр байгаалитай танилсанабди». 12.35 — «Наранай туяа» — мультфильм. 12.45 «Үхибүүдтэ — фильм» — «Алтан яблоканууд». 14.00 — «Азиин, Африкын ба Латинн Америкын оронуудай уласхоорондын IV кинофестиваль дээрэ». 15.00 — «Семнадцать мгновений весны» (8-дахи сери). 16.05 — Камерна хүгжэмэй концерт. 16.35 — **«Социалис мүрысөөнэй дабшаса».** 17.20 — Забһарлалга. 17.50 — «Дуун-76». 18.00 — «Время». 18.30 — «Семнадцать мгновений весны» (8-дахи сери). 19.35 — «Ангола. Тэмсэл үргэлжэлнөөр» — баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 20.05 — «Табан жэл — түрүүшын жэл» Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. Б. Пивоваровай үгэ хэлэлгэ 20.35 — Телевизионно һонин. 20.55 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар) 21.15 — Забһарлалга. 21.25 — «Семнадцать мгновений весны» (8-дахи сери). 22.30 — **«Социалис мүрысөөнэй дабшаса».** СССР-эй харгы замай ба худөө ажахын машина бүтээлгын министр Н. Ф. Синицын дамжуулгада хабаадалсаха. 23.15 — Москвагай академическэ хореографическа училищиин һурагшанарай концерт 24.00 — «Время». 00.30 — Футболоор СССР-эй чемпионат «Динамо» (М) — «Динамо» (Тб).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.35 — «Техникын һонин».

«Орбита». 20.05 — Арадай хүгжэмэй концерт. 20.45 — «Байгаалитай ханилан» — баримтата фильм. 21.00 — Шэнэ һонин.

СРЕДА, 14

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 11.00—«Арадай соёлой университедүүд» — телеочерк. 11.30 — «Надежда Павлова Вячеслав Гордеев хоёр хатарна». 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Залуушуулай адресууд». 13.10 — «Үхибүүдтэ —фильм» — «Приключения Доврана». 14.20 — «Шахардуу байдал һуларуулга: ханинар ба дайсад» — баримтата фильм. 15.00 — «Семнадцать мгновений весны» (9-дэхи сери). 16.20 — Ородой дуунуудай концерт. 16.50 — «Арадай соёлой университедүүд» — телеочерк. 17.20 — Забһарлалга. 17.30 — Карелиин телевидениин ба радиогой симфоническа оркестрэй концерт. 18.00 — «Время». 18.30 — «Семнадцать мгновений весны» (9-дэхи сери).

Улаан-Үдэ. 19.50 — «Факел» — залуушуулай программа. 20.30 — Телевизионно һонин 20.50 — «Мал ажал — габшагай ажал».

«Орбита». 21.25 — «Семнадцать мгновений весны» (9-дэхи сери). 22.50—«Шахардуу байдал һуларуулга: ханинар ба дайсад» — баримтата фильм. 23.30 — «Надежда Павлова Вячеслав Гордеев хоёр хатарна». 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.30 — «КПСС ба дэлхэйн революционно дабшаса» (буряадаар хөөрэлдөөн).

«Орбита». 19.50 — Футбол. «Динамо» (М) — «Динамо» (Тб). 20.35 — «Скобцов дуулана». 21.00 — Шэнэ һонин.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Арад зоной аша туһада» — РСФСР-эй Верховно Соведэй сессиин материал. «Республикын нэгэ үдэр». Шалгалтын бригадын материал. Монголой революциин 55 жэлэй ойдо.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Үндэр шанар, аша үрын түлөө»—Л. Шопхоев, А. Сметанников гэгшэдэй статья. «Арад зоной аша туһада» (үргэлжэлэл).

Гурбадахи хуудаһан тематическа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Хүдэлмэришэнэй клуб»— АПН-эй материал. Сагай уларил. Хилын саана.

Хилын саанаһаа

КАРАКАС

Бата нэгэдэлэй, бэеэ дааһан байдалай түлөө

ТАСС

Республикын бэеэ дааһан байдалтай болоһоор 165 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Венесуэлын президент Карлос Андрес Перес арад зондо хандалга эльгээхэдээ, экономическа талаараа оронойнгоо бэеэ дааһан байдалтай байхын түлөө тэмсэлдэ Венесуэлын хүн зоной нэгэдэл бэхижүүлхые уряалһан байна. Нефтиин промышленностиие гүрэнэй мэдэлдэ оруулха талаар хахад жэл урда тээ хэгдэһэн ябуулга энэ тэмсэлдэ шухала алхам болоно гээд президент хэлээ. Национальна экономикын тус һалбариин гүрэнэй мэдэлдэ оруулагдаһан предприятинууд гэмгүй һайнаар хүдэлжэ гүрэндэ ехэ ашаг [illegible] үгэнэ. Гэбэшье нефтиин продуктнуудые үйлэдбэрилхэ технологиин ба худалдалгын талаар гадаадын монополинуудһаа дулдыдахаяа болихо шухала гэжэ президент тэмдэглээ.

ХАНОЙ

Түүхын удха шанартай илалта

ТАСС

Вьетнаман Социалис Республикын зургаадахи зарлалай Национальна суглаанай нэгэдэхи сессиин баталан абаһан декларации эндэ тунхаглагдаба. Декларации дотор бэеэ дааһан байдалай түлөө вьетнам арадай зуу гаран жэлэй тэмсэлэй дүнгүүд согсологдоо, ниитэ нэгэн Вьетнам орондо социализм байгуулгын гол шэглэлнүүд хараалагдаа.

1976 оной апрелиин 25-да үнгэргэгдэһэн бүгэдэ ниитын һунгалтын амжалтань бүхы вьетнам арадай хүсэл бодолые элирхэйлэн харуулна.

Национальна суглаанай энэ түүхэтэ сесси дээрэ манай орон хуулитаар гүрэн болгогдон нэгэдүүлэгдэбэ гээд декларации дотор заагдана. Вьетнамай Социалис Республика пролетариадай диктатуратай гүрэн болоно. Бүхы оромнай энэ гүрэн дотор багтанхай. Хүдэлмэришэн ангиин хүтэлбэрилхы үүргэ дүүргэжэ байһан хүдэлмэришэдэй болон таряашадай хани холбоондо энэ гүрэн түшэглэнэ.

ПТВ-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Л. Зуанай хэһэн политическэ эмхидхэлые Национальна суглаан бүрин гүйсэдөөр һайшааһан байна. Тэрэ хадаа Вьетнамай революциин шэнэ шатын хараа шугамые, зорилгонуудые партиин үмэнэһөө найдуулба.

Вьетнамай революциин стратегическэ зорилгонь удаадахи зүйлнүүдһээ бүри дэнэ. Эхэ ороноо нэгэдүүлжэ дүүргэхэ, социализмын замаар бүхы ороноо түргөөр, шууд шиидэнгеэр, найдамтайгаар урагшань дабшуулха. Хойто зүг болбол урдынхидал мэтэ эдэбхитэйгээр социализм байгуулха, үйлэдбэриин социалис харилсаануудые нарижуулан һайжаруулха зэргэтэй. Урда зүг болбол нэгэ доро социалис хубилалтануудые бэелүүлхэ, социализм байгуулха ёһотой.

Национальна талаараа бэеэ дааһан байдалай ба социализмын гол ёһонуудта, бодото патриотизмые пролетарска интернационализмтай зохилдуулгын, жэжэ буржуазна национализмын бүхы үзэгдэлнүүдтэ эсэргүү тэмсэлэй, дэлхэйн бүхы арадуудтай һаналаа нэгэдэлгэ бэхижүүлгын гол ёһонуудта үндэһэлэн, СРВ-гэй гадаадын политика эрхилэгдэхэ ёһотой гээд декларации дотор тэмдэглэгдэнэ. СРВ хадаа бэеэ дааһан байдалай, эб найрамдалай, нейтралитедэй түлөө Зүүн Урда Азиин арадуудай тэмсэлые дэмжэхэ. Эдэ оронуудые сэрэгэй баазанууд болгуулхагүйн түлөө туһа дүхэм хэхэ байна.

МАПУТУ

Мозамбигайхидай амгалан ажал

ТАСС

«Тэмсэл үргэлжэлһөөр!», «Бүхы юумэ үйлэдбэриин фронтдо!» — гэһэн уряа лозунгнуудые Мозамбигай ниислэл хотодо хаа хаанагүй хаража болоно. Эдэнь залуу гүрэнэй ажалшан арадай хэрэгүүдые бүрин хүсэдөөр харуулна бшуу. Бэеэ дааһан байдалтай боолоһоор түрүүшынгээ жэлэй ойе һаяхан тэмдэглэһэн Мозамбигай Арадай Республика колониальна дарлалта мүлжэлгын үлэгдэлнүүдые усадхан зайсуулхын тула эдэбхитэйгээр ажаллажа байна.

Үргэн ниитэ арад зоной аша туһада социально-экономическа хубилалтануудые бодото байдалда бэелүүлхэ хэрэгтэ колониальна Мозамбигай урдын эзэд — предприятинуудай эзэд үсэд шангаар эсэргүүсэнэ.

Экономикоёо һэргээхын, транспортын, портын хүдэлмэриие дары түргөөр һайжаруулхын тула Мозамбигай Арадай Республикын правительство эдэбхитэй хэмжээнүүдые абажа байна. Эмхидхэлэй хэмжээ ябуулгануудта онсо анхарал хандуулагдана. Мозамбигые Сүлөөлхэ фронтын (ФРЕЛИМО) гэшүүд эдэ хэмжээ ябуулганuудта эдэбхитэйгээр хабаадана.